

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennytte forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaeigt.dk>

HÅLESUNDS OFFENTLIGE HØJERE ALMENSKOLE

TREÅRSBERETNING

FOR

SKOLEAARENE 1907—1910

VED

LYDER HERMANSTORFF
REKTOR

Aalesunds offentlige høiere almenskole

Treaarsberetning

for

skoleaarene 1907 - 1910

ved

Lyder Hermanstorff

rektor

Aalesund
„Søndmørsposten“s bok- & akcidenstrykkeri
1911

I. SKOLENS FORSTANDERSKAP.

Forstanderskapet har i det forløpne treaar bestaat av følgende medlemmer:

1. Skolens **rektor**, som er selvskrevet medlem.
2. Apoteker **Jørgen Anton Johnsen Øvre**, tilforordnet av overstyret siden $\frac{1}{1}$ 1897 (sidste gang fra $\frac{1}{1}$ 1909).
Samt følgende av kommunestyret valgte medlemmer:
  3. Grosserer **Joakim Holmboe Rønneberg**, siden $\frac{1}{10}$ 1884 (sidste gang fra $\frac{1}{1}$ 1909).
  4. Bokhandler **Johannes Aarflot**, siden $\frac{1}{1}$ 1899 (sidste gang fra $\frac{1}{1}$ 1907).
  5. Kirkesanger **Martinus Ole Syltevik**, siden $\frac{1}{1}$ 1905 (sidste gang fra $\frac{1}{1}$ 1909).

Skolens rektor har den hele tid været valgt til formand, grosserer Rønneberg til næstformand.

II. SKOLENS LÆRERPERSONALE.

Av dem som ved utgivelsen av forrige treaarsberetning (i 1907) var ansat ved skolen, er følgende forflyttet:

Rektor Kristian Birch-Reichenwald Bassøe, f. 1856, cand. mag. 1882, adjunkt ved Aalesunds skole 1884, overlærer 1898, kst. rektor $\frac{1}{8}$ 1900, er fra $\frac{1}{8}$ 1909 kst. som rektor ved Kristiansands katedralskole.

Overlærer Nils Oftedal, f. 1854, cand. real. 1883, kst. lærer ved Sandefjords middelskole 1886—88, bestyrer av Mandals skole 1889—1900, kst. overlærer ved Aalesunds skole $\frac{1}{7}$ 1900, er fra $\frac{16}{4}$ 1909 kst. overlærer ved Kristiansands katedralskole.

Overlærer Peter Lauritz Stavnem, f. 1872, cand. mag. 1896, lærer ved Kristiansands katedralskole 1898—99, ved Trondhjems realskole 1899—1901, kst. adjunkt ved Aalesunds skole $\frac{1}{1}$ 1902, kst. overlærer $\frac{1}{8}$ 1908, er fra $\frac{1}{8}$ 1909

kst. adjunkt ved Stavanger skole. Han fratraadte allerede 14/4 1909, idet han fik permission for resten av skoleaaret.

Adjunkt Hans Jacob Hammer, f. 1873, cand. mag. 1901, kst. adjunkt ved Aalesunds skole 1/1 1903; havde permission i skoleaarene 1904—05, 1906—07 og 1907—08; fik avsked 9/7 1908; er fra 1/8 1909 kst. adjunkt ved Drammens skole.

Følgende nye lærere er kommet til i løpet av treaaret:
fra 15/8 1907 cand. mag. **Hans Høeg** som midlertidig lærer;
fra 1/8 1908 kst. adjunkt.

„ 15/8 1907 fru **Ingeborg Møller Hansen**, f. 1872, lærerinde ved folkeskolen; ansat som lærerinde i gymnastik for pikerne; opdagde sin post fra 1/7 1909.

fra 9/10 1908 cand. mag. **Rolf Grieg** som kst. adjunkt; men han fik tilladelse av departementet til at forbli i sin post ved Hambros skole i Bergen ut skoleaaret og tiltraadte derfor i Aalesund først fra begyndelsen av skoleaaret 1909—10.

fra 1/8 1909 adjunkt **Lyder Hermanstorff** som kst. rektor.

„ —,— adjunkt **O. B. Schjelderup** som kst. overlærer.

„ —,— lærer ved folkeskolen **Adolf Køyen** som lærer i sang.

„ —,— lærerinde ved folkeskolen frøken **Ulrikke Krag**, som lærerinde i gymnastik for pikerne for skoleaaret 1909—10.

Lærerpersonelet kom saaledes i skoleaaret 1909—10 til at bestaa av følgende:

Rektor.

Hermanstorff, Lyder Peter Christian Borthig, f. 1854, cand. mag. 1879, lærer ved Aars og Voss's skole i Kristiania 1879—87, ved Kristiania tekniske skole 1879—84, ved Otto Anderssens skole i Kristiania 1880—81, kst. adjunkt i Molde 1887—88, vikarierende adjunkt ved Kristiania katedralskole 1888—90, kst. adjunkt ved Drammens skole 1890—1909, kst. rektor ved Aalesunds skole 1/8 1909.

Overlærere.

1. **Jæger, Nikolai Henrik**, f. 1853, cand. theol. 1875, cand. mag. 1887; klasselærer ved Kristiansunds skole 1877—81, lærer ved Aars og Voss's skole i Kristiania 1881—85, ved Sandefjords middelskole 1886; klasselærer ved Kristiansands katedralskole 1887—93, kst. adjunkt ved Aalesunds skole $\frac{14}{10}$ 1893 (tiltraadte i januar 1894), kst. overlærer $\frac{28}{9}$ 1901.
2. **Schjelderup, Ole Berg**, f. 1862, cand. real. 1887, lærer ved Vinterlandbrukskolen 1891—94, ved skolen paa Hauges Minde 1894—1902, ved Aars og Voss's skole 1902—04, alle i Kristiania; kst. adjunkt ved Stavanger skole $\frac{1}{8}$ 1904, kst. overlærer ved Aalesunds skole $\frac{1}{8}$ 1909; avgik ved døden $\frac{2}{2}$ 1910.
3. Ledig.

Adjunkter.

1. **Ihle, Ole Julius Kristoffersen**, f. 1873, cand. real. 1901, kst. adjunkt $\frac{1}{1}$ 1902.
2. **Bøe, Christian Wilhelm**, f. 1871, cand. mag. 1897, kst. adjunkt ved Kragerø skole $\frac{1}{1}$ 1902—06, kst. adjunkt ved Aalesunds skole $\frac{1}{8}$ 1906.
3. **Gotaas, Analius Stevelin**, f. 1868, cand. mag. 1893, klasselærer ved Lillehammer skole 1895—97, midlertidig lærer ved Stavanger skole 1899—1902, kst. adjunkt ved Aalesunds skole $\frac{1}{8}$ 1902.
4. **Fadum, Kristian Emil**, f. 1875, cand. real. 1903, vikar ved Kristiansands katedralskole 1903—05; kst. adjunkt ved Aalesunds skole $\frac{1}{8}$ 1905.
5. **Høeg, Hans Nielsen**, f. 1881, cand. mag. 1907, midlertidig lærer ved Aalesunds skole 1907—08, kst. adjunkt $\frac{1}{8}$ 1908.
6. **Grieg, Rolf**, f. 1869, cand. mag. 1899, 1900—09 ved Ham-bros skole, kst. adjunkt ved Aalesunds skole $\frac{9}{10}$ 1908.

Faste lærerinder.

1. **Scharffenberg, Marie**, f. 1859, ved Molde pikeskole 1883—86, ved Kragerø kom. pikeskole 1886—89 og

- 1893—95, ved Trondhjems realskole 1895—98; ansat i Aalesund $\frac{1}{8}$ 1898.
2. **Vogt, Thordis**, f. 1865, ved Tvedestrands kom. middelskole 1893—1901, ansat i Aalesund $\frac{1}{8}$ 1901.
  3. **Neuenkirchen, Ragnhild**, f. 1881, seminareksamen 1904, vikar ved Røros middelskole, ved Trondhjems folkeskole og ved Totens middelskole, ansat i Aalesund $\frac{1}{8}$ 1906.

Timelærere.

1. **Mowinckel, Jørgen Blydt**, f. 1858, cand. theol. 1881, res. kap. i Aalesund 1899; ansat som lærer i religion ved Aalesunds skole fra $\frac{15}{8}$ 1900.
2. **Knudsen, Knud Emil**, f. 1865; gjennemgik 1883—85 „Kjøbenhavns tekniske Selskabs Skole“ i tegning og modellering; opholdt sig i 1886 med stipendum 9 måneder i Berlin og frekventerte „Königliches Kunstmuseum Unterrichtsanstalt“ i tegning og modellering; 1886—92 førstelærer ved Kristiansands arbeidseskole for gutter; gjennemgik 1892 og 1896 sløidkurser ved Kristiansands seminar; ansat i 1892 som lærer ved folkeskolen i Aalesund og som sløidlærer ved Aalesunds off. høiere almenskole.
3. **Køyen, Adolf**, f. 1880, seminareksamen 1902, lærer ved folkeskolen siden $\frac{1}{7}$ 1906; ansat som lærer i sang ved Aalesunds off. høiere almenskole fra $\frac{1}{8}$ 1909.
4. **Krag, Ulrikke**, frøken, f. 1871, lærerinne ved folkeskolen siden $\frac{1}{7}$ 1899, ansat som lærerinne i gymnastik for pikerne ved Aalesunds off. høiere almenskole for skoleåret 1909—10.

Skolens læge er Elias Solem, f. 1873, cand. med. 1900; ansat $\frac{1}{10}$ 1902.

Skolens kasserer er frøken Marie Scharffenberg, fra $\frac{1}{4}$ 1900.

Skolens pedel er Ole Andreas Martinussen Næss, f. 1857, fra $^{15}/8$ 1900.

Forfald, permissioner og vikariater.

I skoleaaret 1907—08.

Adjunkt Hammer var, likesom i 1906—07, permitteret hele skoleaaret. Som hans vikar havde departementet, ligesom i 1906—07, antat **Paul Botten Hansen**, f. 1864, cand. mag. 1891, kst. som adjunkt ved Molde skole $^{25}/11$ 1908. Under hans fravær paa et maalkursus de første dage av skoleaaret, læste for ham stud. philol. **A. Steen**.

Under enkelte kortere sygdomsforfald vikarierte stud. theolog. **A. Steffensen** og frøken **E. Mowinckel**.

I skoleaaret 1908—09.

Adjunkt Rolf Grieg, som var kst. som adjunkt ved Aalesunds skole $^9/10$ 1908, fik utsættelse med at overta sit embede til skoleaaret 1909—10. Som hans vikar antok departementet stud. philol. **Herbert Mowinckel**.

Da overlærer Stavnem fratraadte $^{14}/4$ 1909 antok departementet cand. mag. **Brynjolf Hanssen** som hans vikar for resten af skoleaaret, samt organist **A. J. Heiberg** som vikar for sangtimernes vedkommende.

Under enkelte sygdomsforfald vikarierte frk. **Alm** og cand. mag. Brynjolf Hanssen.

I skoleaaret 1909—10.

I det efter Stavnem ledige overlærerembede havde departementet antat cand. mag. **Brynjolf Hanssen** som vikar; han vedblev i denne stilling gjennem hele skoleaaret.

Adj. Bøe havde ved skolearets begyndelse permission til en stipendiereise til Tyskland; hans timer besørgedes af adj. Gotaas (10 t.), adj. Høeg (8 t.) og cand. mag. Br. Hanssen ($6\frac{1}{2}$ t.). Adj. Bøe overtog sine timer fra 11. oktbr.

Fra 1. november og skoleaaret ut havde frøken Neuenkirchen permission for gjennem et kursus ved centralskolen i Kristiania at utdanne sig til lærerinde i gymnastik. Hun

blev imidlertid ut paa vaaren syk, saa hun ikke kunde fuldføre kurset. Som hendes vikar antok departementet frøken **Agnes Frøland**.

Overlærer Schjelderup blev syk 25. januar 1910; da det straks viste sig at være liten utsigt til at han snart vilde kunne komme paa skolen igjen, blev tabellen fra 29. januar omarbeidet, saaledes at adj. Ihle tok hans matematiktimer i 1. g. og II A (9 timer), medens vpl. løjtnant **P. Sæther** engagertes til at ta 9 timer gymnastik for adj. Ihle; Schjelderups matematiktimer i IV B besørgetes av adj. Fadum, i I B av frøken Vogt; **fru Hargaut** engagertes til at overta 6 timer haandarbeide for frk. Vogt, og ingeniør **Grønningsæter** til at ta 2 timer fysik i III klasserne. Schjelderups 3 timer naturfag i I A besørgetes av adj. Fadum. Allerede nat til 3. februar avgik overlærer Schjelderup ved døden. Vaaren utover blev en vanskelig tid for skolen paa grund av de mange sygdomsforfald blandt lærerpersonalet. Rektor var fraværende 14. februar—5. mars; hans timer besørgetes dels av skolens egne lærere, dels av ingeniør Grønningsæter, rektorforretningerne av adj. Ihle. Adj. Fadum var syk 21.—27. februar; hans timer besørgetes dels av ingeniør Grønningsæter, dels av **enkefru Schjelderup**. Ogsaa vikaren fru Hargaut blev syk 21. februar; hendes timer besørgetes av enkefru Schjelderup. Fra 1. mars trådte etter en ny timetabel i kraft, utarbeidet i henhold til en av departementet godkjendt ordning av overl. Schjelderups timer. 1) Adj. Ihle overtok matematikk i 1. g. og fysik i III klasserne, tilsammen 6 timer; da adj. Ihle etter fagfordelingen for skoleaaret havde 36 timer, maatte han fritages for 6 andre timer, nemlig 3 timer gymnastikk i I A som overtoges av ing. Grønningsæter, og tegning i I A 2 timer og skrivning i II A 1 time, som fru Schjelderup overtok. 2) Adj. Fadum overtok matematikk i IV B 5 timer, men avgav av sine timer tegning i III A 2 timer til ingeniør Grønningsæter. 3) Fru Schjelderup overtok matematikk i II A og I B : 11 timer, samt 1 time i III klasserne med indskrænket pensum, desuten 3 timer naturfag i I A. De

26 timer hvorfor der skulde betales godtgjørelse, blev saaledes tildelt fra Schjelderup med 18, ing. Grønningsæter med 5, og adj. Fadum med 3. Men allerede 10. mars blev adj. Fadum etter syk. Hans timer besørgedes væsentlig av ing. Grønningsæter. Da adj. Fadums læge 26. mars underrettet om at han ikke vilde kunne komme paa skolen mer før sommerferien, maatte rektor telegrafisk anmode departementet om at faa opsendt en vikar. Av sine 3 realister havde skolen kun 1 igjen. En fuldt brukbar vikar kunde imidlertid ikke skaffes før fra 21. april. Indtil da maatte det vedblive at gaa som det havde været ordnet fra 10. mars. Situationen forværredes end yderligere ved et par kortere sygdomsforfald blandt de andre lærere og ved at ing. Grønningsæter i et velfærdsanliggende maatte reise til Tromsø (14.—25. april). Fra 21. april overtok cand. real. **Søren Holm** alle adj. Fadums timer. Ing. Grønningssæter flyttet 6. mai til Tromsø, og fra den tid overtok vpl. løitnant Sæther hans 3 gymnastiktimer i I A og tegnelærer ved den tekniske aftenskole, **K. M. Schrøder** hans 2 tegnetimer i III A. Under pastor Mowinckels sygdom, 13.—16. oktober 1909, læste hans sørn cand. theolog. **Sigmund Mowinckel** hans timer. Under frøken Frølands sygdom 18. til 25. januar, samt ved de øvrige korte forfald (jalt 29 dage), besørget skolens egne lærere timerne saa godt det lot sig gjøre.

Overlærer Ole Berg Schjelderup.

Det var den 21. august 1909 overlærer Schjelderup begyndte sit arbeide ved Aalesunds skole, og mandag 24. januar 1910 var det sidste gang han var paa skolen. Nat til 3. februar avgik han ved døden efter et kort, men meget smertefuldtsykeleie (bukhindebetændelse). Det var saaledes en overmaade kort tid han fik virke ved vor skole, men dog lang nok til at han havde vundet sympati baade paa skolen og ute i byen. Derom vidnet den store deltagelse som lagdes for dagen ved hans bortgang. Alle

byens aviser havde sympatiske nekrologer*) og beretninger om hans bisættelse. Denne fandt sted onsdag 9. februar 1910 fra skolens gymnastiksals. Hans kolleger havde ladet lokalet utsmykke med flor, flag og grønt, og reise en sort-klædt katafalk for kisten; bak denne var reist et alter med tændte lys og derover en baldakin, alt betrukket med sort klæde med sølvornamenter. Paa begge sider av den rikt blomstersmykkede kiste var stillet sorte søiler med palmer. Henved 12-tiden var den store sal ganske fyldt af en sørge-klædt skare. Alle skolens elever under skolens floromvundne fane, skolens forstanderskap og lærere med hustruer, og et stort antal av byens indvaanere havde git møte. Efterat de tre første vers av salmen „Jesu, din søde forening at smage“ var sunget, holdt pastor Mowinckel en gripende tale, der endte med en sidste hilsen til avdøde fra eleverne, som i den korte tid havde lært at sætte pris paa overlærer Schjelderup baade som lærer og menneske. Derpaa traadte rektor frem og sagde dypt bevæget den bortvandrede kollega skolens farvel i følgende ord:

„Det er endnu ikke et halvt aar siden jeg her i denne sal første gang stod ansigt til ansigt med Aalesunds skole, dens lærere og dens elever, og sagde dem et „vel møtt“. Der var inden lærerkollegiet flere end jeg som den dag stod her for første gang, ukjendte og fremmede. Paa skolens vegne ønsket jeg dem velkommen og uttalte det haab at de maatte komme til at trives her og finde tilfredsstillelse i sin gjerning. Blandt dem jeg saaledes hilste velkommen var ogsaa overlærer Schjelderup. Og nu idag, knapt seks maaneder efter, staar jeg atter her og skal hilse ham paa skolens vegne, men denne gang til avsked: det sidste farvel.

Hans arbeidsdag ved Aalesunds skole blev kort. Ja, saa kort, at de som ikke kjendte ham fra tidligere tid, neppe nok havde rukket at lære ham at kjende. Og det saa meget mer som overlærer Schjelderup ikke hørte til

---

*) Se særlig „Søndmøre Folkeblad“, nr. 10.

de mennesker som man straks synes man kjender ut og ind. Der trængtes tid for helt ut at faa øinene op for hans mange udmerkede egenskaper. Han var av dem som vin-der ved bekjendtskap.

For et par dage siden saa vi i en av vore avisar et vidnesbyrd fra en som havde havt anledning til at lære ham at kjende, og det netop i det forhold som var overlærer Schjelderups livsgjerning: som lærer. Det var en gammel elev som skrev ham det vidnesbyrd. Nu er det nok saa at elevers dom om sine lærere ikke altid er helt ut vel begrundet; saavel deres tilfredshet og ros, som deres misnøie og klander, er ikke sjeldent litt ensidig. Men naar en elev som voksen, moden mand føler trang til at avlægge et saa hjertevarmt vidnesbyrd om sin ungdoms lærer, da kan vi være forvisset om, at det er fuldt korrekt og vel fortjent. Det var et vakkert vidnesbyrd. Hvad bedre kan man vel si om en lærer end dette: at hans undervisning har sat varige merker hos hans elever, at den var saa klar og grei at den er som meislet ind i erindringen, at hos ham lærte man for livet. Og at vistnok var han streng i sine krav, men fuldt saa meget til sig selv som til sine elever; at han vandt sine elevers hjerter ved sin strenge retfærdighetssans og ved sin greie, noble karakter; at han nok kunde bære over med en daarlig præsta-tion og tilgi en liten skøierstrek naar der intet ondt var i den, men at han hatet usandhet og uærlighet. Dette er et godt vidnesbyrd at faa av en gammel elev, og det er intet under at en lærer om hvem dette kan siges med sandhet, staar høit i sine elevers øine.

Jeg tænker at skjønt det var saa kort overlærer Schjelderup fik virke iblandt os, saa har dog baade elever og kolleger faat et indtryk av ham som gaar i samme retning som dette vidnesbyrd fra en gammel elev. En ting er jeg ialfald sikker paa at alle straks maatte føle: hvor ivrig og interesseret overlærer Schjelderup var for sine fag; og hvor-ledes han ikke sparte sig selv, ikke skydde nogen møie for at faa lært sine elever bedst mulig det han skulde lære

dem. Derfor vil hans korte virke iblandt os bli bevaret i taknemmelig erindring.

Saa siger jeg ham det sidste farvel fra Aalesunds skole, med tak fra eleverne for trofast stræv, fra kollegerne for godt samarbeide. Hans kiste er kjærlig smykket med kranse fra hans elever. I mine kollegers og mit eget navn lægger jeg denne krans paa hans baare som en sidste hil-sen fra os, idet jeg siger: Velsignet være hans minde iblandt os!"

Derpaas lagde adjunkt Gotaas en krans paa kisten fra gamle kolleger ved Stavanger off. høiere almenskole. Man sang de to første vers av „Bedre kan jeg ikke fare“, og den enkle, men gripende sørgehøitidelighet var tilende. Kisten blev baaret ut av kolleger og gymnasiaster. Foran likvognen gik skolens elever under sin fane, bagefter fulgte det øvrige lange sørgetog. Det var straalende solskinsveir med nysne. Paa mange steder vajet flag paa halv stang langs den vei liktoget gik ned til kaien, hvor kisten blev baaret ombord i „Haakon Adelstein“ for at bringes til Bergen, hvor liket efter avdødes ønske blev brændt.

Fra begyndelsen av skoleaaret 1910—11 blev I og II middelklasse delt i 3 parallelavdelinger. I den anledning fik skolen tre midlertidige lærerposter. Da ogsaa de to ledige overlærerembeder var blit besat, og da adj. Fadum paa grund av sykdom fik permission for hele skoleaaret, og frk. Scharffenberg fik permission for hele skoleaaret for med offentlig stipendium at studere botanik og zoologi og under-visningen heri i Kristiania og Kjøbenhavn, fik skolen fra begyndelsen av skoleaaret 1910—11 ialt 7 nye lærere, nemlig:

1. **Bugge, Kristian Martin**, f. 1868, cand. mag. 1892, adjunkt ved Larviks kommunale høiere almenskole 1903, kst. overlærer i Aalesund.
2. **Ekenes, Alfred Magnus**, f. 1868, cand. real. 1894, lærer ved Hamar off. høiere almenskole 1893—94, ved Gjert-

sens skole i Kristiania 1895—97 og ved St. Hanshaugens skole i Kristiania 1897—01, kst. adjunkt ved Kristiansands katedralskole 1901, kst. overlærer i Aalesund.

3. **Wessel-Strøm, Adler**, f. 1877, cand. real. 1908, vikar ved flere skoler i Kristiania; vikar for adjunkt Fadum.
  4. **Sauer, Gjermund T.**, f. 1877, cand. real. 1905, vikar ved flere skoler i Kristiania, fra $\frac{9}{10}$ 10 vikarierende adjunkt ved Narviks komm. høiere almenskole; midlertidig lærer.
  5. **Lien, Ole**, f. 1877; lærerpr. 1902; lærer ved Bærums private middelskole; midlertidig lærer.
  6. **Frøken Sigrid Østern**, f. 1885, lærerpr. 1908; 1903—04 og 1908 i Tyskland; $\frac{1}{9}$ 1909— $\frac{30}{6}$ 1910 bestyrerinde av Brønnøy privatskole; midlertidig lærerinde.
  7. **Frøken Dagmar Brandstorp**, f. 1888, spr. hist. art. 1908; lærerprøven 1909; vikar i Fredrikstad; vikar for frøken Scharffenberg.
-

III. ELEVERNE.

A. Elevantal og gjennemsnits alder i september.

	1907—8				1908—9				1909—10				Normal- alder
	G.	P.	Sum	Al- der	G.	P.	Sum	Al- der	G.	P.	Sum	Al- der	
3. g.	4	„	4	18	6	1	7	$19\frac{8}{12}$	6	1	7	$18\frac{4}{12}$	17
2. g.	5	1	6	$17\frac{10}{12}$	6	1	7	$17\frac{4}{12}$	10	4	14	$17\frac{2}{12}$	16
1. g.	8	4	12	$15\frac{11}{12}$	11	⁹⁾	20	16	14	⁹⁾	23	$15\frac{9}{12}$	15
IV a	18	„	18	$15\frac{4}{12}$	23	„	23	15	21	„	21	$15\frac{4}{12}$	{ 14
IV b	„	23)	23	$15\frac{8}{12}$	„	$16\frac{8}{12}$)	16	$14\frac{11}{12}$	„	17	17	$15\frac{7}{12}$	
III a	23	„	23	14	25	„	25	$14\frac{8}{12}$	25	„	25	$14\frac{2}{12}$	{ 13
III b	„	20	20	14	„	16	16	$14\frac{2}{12}$	10	19	29	$14\frac{2}{12}$	
II a	25	„	25	$13\frac{2}{12}$	30	„	30	$13\frac{2}{12}$	24	„	24	$13\frac{5}{12}$	{ 12
II b	„	24	24	$13\frac{2}{12}$	13	18	31	13	„	26	26	$13\frac{5}{12}$	
I a	30	„	30	$12\frac{8}{12}$	28	„	28	$12\frac{5}{12}$	36	„	36	$12\frac{2}{12}$	{ 11
I b	11	18	29	12	„	22	22	12	4	32	36	$12\frac{8}{12}$	
	124	90	214		142	83	225		150	108	258		

1) 1 hospitant. 2) 2 hospitanter. 3) 1 hospitant. 4) 4 hospitanter.

B. Fritagelse for undervisning.

I skoleaaret 1909—10 var 4 fritat for religion (3 gutter, 1 pike); 9 for tysk (3 g., 6 p.); for gymnastik 39 (10 g., 29 p.); for sang 10 (9 g., 1 p.); for haandgjerning 3 (2 g., 1 p.); 2 g. havde indskrænket pensum i matematik.

For pikerne i gymnasiet og i IV har der ikke været nogen undervisning i gymnastik.

C. Elevernes hjemstavn.

I 1909—10 var 35 elever utenbys. Derav hørte 23 hjemme i Borgund, 3 paa Valderhaug, 3 i Stranden, 1 i Vanelven, 1 i Søkkelen, 1 i Grytten, 1 i Romsdalen, 1 i Mosjøen og 1 i Ekersund.

IV. FAGFORDELING.

1907—08.

1908—09.

1909—10.

*Rektor Bassoe.**Rektor Hermanstorff.*

Fransk	3. g. 3	Fransk	2. g. 4	Engelsk	1. g. 4
"	1. g. 4	Historie	3. g. 5	"	III A 5
Historie	2. g. 5	"	1. g. 3	"	II A 5
"	II B 2	"	IA 3	Fransk	1. g. 4
Geogr.	III A 2	Geogr.	IV A 2		
"	IB 2				18 t.
				17 t.	
		18 t.			

*Overlærer Oftedal.**Overlærer Schjelderup.*

Matem.	1. g. 4	Matem.	2. g. 2	Matem.	1. g. 4
"	III B 5	"	IV B 5	"	IV B 5
Geogr.	2. g. 1	"	IA 5	"	II A 5
Naturf.	3. g. 1	Geogr.	3. g. 2	"	IB 6
"	1. g. 4	Naturf.	2. g. 1	Fysik	III A 1
Fysik	IV A 2	Fysik	III A 1	"	III B 1
Tegning	IV A,	Tegning	1. g. 2	Naturf.	IA 3
	IV B, II A, IA 8	IV B, III B, II A ... 6			25 t.
Ekstra:	25 t.		24 t.		.
indskr. mat. IV 2 t.		indskr. mat. III 1 t.		indskr. mat. III 1 t.	

Overlærer Jæger.

Fransk 2. g. 4	Fransk 3. g. 3	Fransk 2. g. 4
Engelsk 3. g. 7	" 1. g. 4	Engelsk 3. g. 7
" 1. g. 4	Engelsk 2. g. 7	" 2. g. 7
" III A 5	" IV A 5	" IV A 5
" II A 5	" III A 5	
		23 t.
25 t.	24 t.	

Adjunkt Ihle.

Matem. 3. g. 2	Matem. 3. g. 2	Matem. 3. g. 2
" 2. g. 2	" III A 5	" IVA 5
" IV A 5	" IB 5	Naturf. 1. g. 4
" II A 5	Naturf. 3. g. 1	" IVA 1
Geogr. 3. g. 2	" 1. g. 4	Fysik IV A & B .. 2
Naturf. 2. g. 1	" III A 1	Geogr. 1. g. 1
" IA 3	Fysik IV A & B .. 2	Tegning II A 2
Fysik IV B 2	Fysik III B 1	Tegning IA 2
" III A 1	Gymnastik 3	Skrivn. IV A, III A 1
" III B 1		" II A 1
24 t.	24 t.	Gymn. 1.—3. g. ... 3
		24 t.

Ekstra: gymnastik 12. Ekstra: gymnastik 12. Ekstra: gymnastik 12.

*Cand. mag.
Br. Hanssen.*

Norsk 3. g. 5	Norsk 2. g. 6	Norsk III A ... 3½
" 1. g. 4	Tysk III A 5	" II A ... 4
Tysk 3. g. 3	Engelsk 3. g. 7	Tysk IA ... 6
Engelsk 2. g. 7	" 1. g. 4	Hist. III A ... 3
" IVA 5	Sang (gymn., IV) . 2	Geogr. IV A ... 2
24 t.	24 t.	" III A ... 2
Ekstra: sang 6 t. (gymn.: 2, IV, III, II, I: 4)	Ekstra: sang 4 t. (III, II A, II B, I)	" II A ... 2 " IA ... 2
		24½ t.

Adjunkt Gotaas.

Norsk 2. g. ... 6	Norsk 3. g. 5	Norsk 1. g. 5
" IV B ... 3½	" IV A 3½	" IV B 4
Tysk IV A ... 5	" III B 3½	Tysk 2. g. 3
Hist. IV A ... 3	Tysk 1. g. 3	" IV B 5
Overføres 17½ t.	Overføres 15 t.	Overføres 17 t.

Overført 17½ t.		Overført 15 t.		Overført 17 t.
" IA ... 3	Hist.	IV A 3	Historie 2. g. 5	
Geogr. IV A ... 2	"	III A 3	" IV A 3	
" IA ... 2	Geogr.	III A 2		
		II A 2		25 t.
			25 t.	

Adjunkt Fadum.

Matem. IV B 5	Matem. 1. g. 4	Matem. 2 g. 2
" III A 5	" IV A 5	" III A 5
" IA 5	" II A 5	" IA 6
Geogr. 1. g. 1	Geogr. 2. g. 1	Geogr. 3. g. 2
Naturf. IV A 1	Naturf. IV A 1	" 2. g. 1
" III A 1	" IA 3	Naturf. 3. g. 1
Tegning 1. g. ... 2	Tegn. IV A, III A ... 4	" 2. g. 1
" III A, B ... 4	Skrivning	" III A 1
Skrivn. IV A, III A 1	IV A, III A, II A 2	Tegning IV A 2
		" IV B, III B 4
25 t.	25 t.	25 t.
Ekstra: geogr. 1. g. 1 t.		Ekstra: 25 t.
Tegn. IA 2 t.		Tegn. 1. g., I, III A 2 t.

Adjunkt Bøe.

Norsk IV A ... 3½	Norsk II A ... 4	Norsk III B ... 3½
" IA ... 5	Tysk 3. g. ... 3	" IA ... 5
Tysk 2. g. ... 3	" 2. g. ... 3	Tysk 3. g. ... 3
" 1. g. ... 3	" IV A ... 5	" 1. g. ... 3
" III A ... 5	" II A ... 5	" III B ... 5
Engelsk III B ... 5	Engelsk IV B ... 5	Hist. II A ... 2
		" IA ... 3
24½ t.	25 t.	24½ t.

*Cand. mag.
Hans Høeg.*

*Adj. Griegs vikar
stud. philol.
H. Mowinckel.*

Adjunkt Grieg.

Norsk III B ... 3½	Norsk III A ... 3½	Norsk 3. g. ... 5
" II A ... 4	" II B ... 4	" IV A ... 4
" IB ... 5	" IA ... 5	" II B ... 4
Tysk IB ... 6	Tysk II B ... 5	Tysk III A ... 5
Hist. III A ... 3	" IA ... 6	" II A ... 5
" II A ... 2	Hist. II A ... 2	Fransk 3. g. ... 3
Geogr. II B ... 2		
	25½ t.	26 t.

*Adj. Hammers vikar
cand. mag.
P. Botten-Hansen.*

Norsk III A ... 3 ^{1/2}	Norsk 1. g. ... 4	Norsk 2. g. 6
Tysk II A ... 5	IV B ... 3 ^{1/2}	” IB 5
” IA ... 6	” IB ... 5	Tysk IV A 5
Hist. 3. g. ... 5	Hist. 2. g. ... 5	Hist. 3. g. 5
” 1. g. ... 3	” III B ... 3	” 1. g. 3
Geogr. II A ... 2	Geogr. II B ... 2	
		24 t.
24 ^{1/2} t.	” IA ... 2	Ekstra:
		24 ^{1/2} t. Kirkehist. IVA & B 2.

Froken Scharffenberg.

Engelsk II B 5	Engelsk III B 5	Engelsk IV B 5
Tysk IV B 5	” II A 5	” III B 5
” III B 5	Tysk IV B 5	Tysk II B 5
Naturh. IV B 1	Naturh. IV B 1	Naturh. IV B 1
” III B 1	” III B 1	” III B 1
” II A, II B 4	” II A, II B 4	” II A 2
” IB 3	” IB 3	” IB 2
		IB 3
24 t.	24 t.	24 t.

Froken Vogt.

Engelsk IV B 5	Engelsk II B 5	Engelsk II B 5
Tysk II B 5	Tysk III B 5	Tysk IB 6
Historie IV B 3	” IB 6	Historie IV B 3
” III B 3	Historie IV B 3	” III B 3
” IB 3	” II B 2	” II B 2
Haandarbeide 6	Tysk IB 3	” IB 3
		IB 2
25 t.	24 t.	24 t.

Ekstra: haandarb. 2. Ekstra: haandarb. 6. Ekstra: haandarb. 6.

Froken Neuenkirchen.

Norsk II B 4	Geogr. IV B 2	Geogr. IV B 2
Geogr. IV B 2	” III B 2	” III B 2
” III B 2	” IB 2	” IB 2
Overføres 8 t.	Overføres 6 t.	Overføres 6 t.

	Overført 8 t.	Overført 6 t.	Overført 6 t.
Matem.	II B 5	Matem. III B 5	Geogr. I B 2
"	I B 5	" II B 5	Matem. III B 5
Tegning	II B, I B 4	Tegning II B, I B 4	" II B 5
Skrivn.	IVB, IIIB, II A, II B 3	Skrivn. IV B, III B, I A, I B 5	Skrivn. IV B, III B 1 " II B, I A, I B 3
	<u>25 t.</u>	<u>25 t.</u>	<u>Tegning II B .... 2</u>
Ekstra:	Skrivn. IA, IB 4	Ekstra:	" IB 2
Indskr. mat.	III 1	Indskr. mat. IV ... 2 t.	<u>26 t.</u>
		Haandarbeide I B. 2 -	
		Skrivn. II B g., II B p. 2 -	

Pastor Mowinckel.

Religion gymn.	... 4	Religiongymn.	... 4
" IVA B	 2	" III A B	 4
" III A B	 4	" II A B	 4
" II A B	 4	" I A B	 4
" I A B	 4		
			<u>16 t.</u>
	<u>18 t.</u>		

Stoidlærer Knudsen.

IVA, III A, II A, IA = 8 t.	IVA, III A, II A, II B, IA = 10 t.	IVA, III A, III B + IB, II A, IA = 10 t.
--------------------------------	---------------------------------------	---

Fru Hansen.

Gymnastik for piker.

III B + II B	 3	III B	3	III B p.	 3
IB	3	II B + IB	3	II B	3
	<u>6 t.</u>		<u>6 t.</u>	IB p.....	<u>3</u>
					<u>9 t.</u>

*Frøken Krog.**Koyen.*

Sang 1.—3.g., IVA + B,
III A + B g., III B p.,
II A + B, IA + B g.,
IB p. = 7 timer.

V. Timefordelingstabel for 1909 – 1910.

	3. g.	2. g.	1. g.	IVA	IVB	III A	III B	II A	II B	IA	IB
Religion	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2
Norsk	5	6	5	3½	3½	3½	3½	4	4	5	5
Tysk	3	3	3	5	5	5	5	5	5	6	6
Engelsk	7	7	4	5	5	5	5	5	5		
Fransk	3	4	4								
Historie	5	5	3	3	3	3	3	2	2	3	3
Geografi	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Naturfag	1	1	4	3	3	2	2	2	2	3	3
Matematik.....	2	2	4	5	5	5	5	5	5	6	6
Tegning			1	2	2	2	2	2	2	2	2
Skrivning.....				½	½	½	½	1	1	1	1
Legems- gutter øvelser piker	3	3	3	3		3		3	3		3
Haandgjerning .				2	2	2	2	2	2	2	2
Sang	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sum.....	34	34	35	36	33	36	36	36	36	36	36

I IV og III har skrivning 1 time hver anden uke, avvekslende med norsk.

Det nominelle timetal var saaledes 388 timer ukentlig.

Følgende kombinationer har fundet sted:

i naturfag IVA + B (fysik) hvorved indsparedes	2 timer
i gymnastik 1.—3. gymn., " "	6 "
i sang 1.—3. gymn., IVA + B, II A + B, hvorved indsparedes	4 "
	12 timer

saa det virkelige timetal blir 376 timer. Desuden fik de elever i III A og B som tok indskrænket pensum i matematik 1 særtime.

VI. UNDERVISNINGEN 1909—10.

Religion.

Middelskolen: Brun og Platous bibelhistorie. J. Sverdrups forklaring.

I A og B (Mowinckel). Bibelhistorie: læst og repetert det gamle testamente. Forklaring: læst og repetert 1ste part og 1ste artikel av 2den part. Undervisningsplanens utvalg av salmer læst og repetert.

II A og B (Mowinckel). Bibelhistorie: læst og repetert det nye testamente til „Kirkens stiftelse“. Forklaring: læst og repetert fra 2den artikel til 4de part. Undervisningsplanens utvalg av salmer læst og repetert.

III A og B (Mowinckel). Bibelhistorie: læst fra „Kirkens stiftelse“ ut boken; repetert hele boken. Forklaring: læst 4. og 5. part; repetert hele boken. Repetert de i I og II læste salmer. Bibellæsning: Mt. 5—7.

IV A og B (Høeg). Bangs kirkehistorie læst og repetert. Kristi lidelseshistorie gjennemgaat etter Mat. evang. I 4 timer gjennemgaat kirkeaaret og høimessegudstjenesten.

1. g. (Mowinckel). Bibellæsning: Pss. 8; 19; 51; 32; 103; 23; 84; 22; 2; 110. Jes. 5—7; 10—12; 52—53. Jer. 33, med en kort fremstilling av eiendommeligheterne ved den hebraiske poesi og av „profetismen“. Kirkehistorie: Old-kirkens historie (med Brandruds lærebok som ledetraad).

2. g. (Mowinckel). Bibellæsning: Joh. 1; 3; 10. Kirkehistorie: med Brandruds lærebok som ledetraad, fra middelalderens begyndelse (c. 600) og boken ut.

3. g. (Mowinckel). Gustav Jensens „Kristenlæren“ gjennemgaat. Bibellæsning: Joh. 13—17; Ro. I 1—17; III, V—VIII; I Pt.; Aab. XXI 1—8; XXII.

Norsk.

I A (Bøe). Erichsen og Bretteville Jensens læsebok I i sin helhet. En gang ukentlig utenad et digit. Hofgaards grammatik § 1—36 læst og repetert. Aars retskrivnings-

regler: gjennemgaat de ved kgl. res. av 18/2 07 vedtagne forandringer. En time om uken diktat eller gjenfortælling.

I B (Høeg). Som I A.

II A (Hanssen), *II B* (Grieg). Erichsen og Br. Jensens læsebok II s. 1—17, 32—51, 55—67, 74—82, 85—101, 105—109, 119—128, 131—140, 144—146, 148—155, 159—163, 165—170 (ialt 109 sider). Utenfor læseboken (læst høit dels av læreren dels av eleverne): Synnøve Solbakken. Over de høie fjelde. Ingerid Sletten. Til min gyldenlak. Auktion over groiten. Den sidste reis. Karl Johans Begravelsesdag. Kun dagligdags er al din dont. Rolfsen, Smelte-Isak. B. Lie, Pengesorger. Smaavers av Wessel. Flere smaa skolehistorier. Bjørnson, Arne; et farlig frieri; ørne-redet; trofasthet; mit følge.

Hofgaards grammatik § 36—92.

Stiler: 1. En dampskibstur. 2. Selvvalgt opgave. 3. Mine høstferier, eller: den første skoledag, eller: utsigten fra et høit fjeld. 4. Det lakker mot jul. 5. En fisketur. 6. Hesten. 7. Vort sløidverktøi. 8. Vore viktigste vinterfornøielser. 9. Naar silden kommer. 10. En sommeraften i vor gamle have, eller: en sommeraften paa sjøen. 11. 17de mai. Omtrent 20 diktater.

III A (Hanssen). Erichsen og Br. Jensens læsebok III. Analyse og grammatik. Leilighetsvis oplæsning av stykker utenfor læseboken. Stile: 1. En dag av mine sommerferier. 2. Utsigten fra Aksla. 3. Kristian den fjerde. 4. En fisketur. 5. Peter den store. 6. Naar fiskeflaaten kommer ind. 7. Vore nyttigste husdyr (tent.). 8. Paa fisketorvet. 9. En tur paa dampskibskaien. 10. Fra mine paaskerferier. 11. Gustav Adolf. 12. Mai maaned. 13. Vor skole (i brevform). Omtrent likemange diktater.

III B (Bøe). Erichsen og Br. Jensens læsebok III. Hofgaards grammatik repetert. En hjemmestil hver anden uke; omtrent 8 diktater.

IV A (Grieg). Erichsen og Br. Jensens læsebok IV: s. 26—66, 70—74, 87—129, 136—151, 153, 159—165, 174—181 (ialt 113 sider), samt av landsmaal: s. 182—187, 189—

194, 198—207, 212—223 (jalt 29 sider). Repetert hele pensum. — Utenfor læseboken: Ibsen, Kongsemnerne; Welhaven, Republikanerne; Rolfsen, Smelte-Isak; litt av Roald Amundsen, Nordvestpassagen, og av Wessel, Kjærlighet uten strømper. — Repetert de viktigste avsnit av grammatikken. — Broch og Seips lille literaturhistorie: læst og repetert de avsnit som behandler de forfattere der legges op. Ellers ingen lekser. Læreren har fortalt om de betydelige forfatteres liv. Hertil har saa knyttet sig eksaminationer.

Stiler: 1. Da jeg var ute for at samle planter til mit herbarium. 2. Den norske skjærgaard og livet der. 3. Fortæl om Schweiz og folket der. 4. Han var sin egen lykkes smed. 5. Fortæl om Nordsjøen, den skibsfart og de fiskerier som foregaar der. 6. Før, under og efter et uveir (tentamen). 7. Naar silden kommer. 8. Naturen og livet i Norge om vinteren. 9. Mit hjemsted, eller: en 17de mai-tale. 10. Den første sorg, eller: Da telegrammet kom. 11. En sommeraften paa fjorden. 12. Fortæl om den historiske person du synes bedst om. 13. En ansøkning.

IV B (Gotaas). Erichsen og Br. Jensens læsebok IV s. 1—100, 108—09, 126—129, 144—151, 153—166, 188—190, 194—197, 207—212, 216—223. Hofgaards grammatikk og Broch og Seips lille literaturhistorie læst og delvis repetert. Aars og Hofgaards retskrivningsregler: de svake verbers bøining. Stiler: 1. Fortæl om Schweiz og folket der. 2. Naar nøden er størst, er hjælpen nærmest (en fortælling). 3. Havet gir meget og tar meget. 4. Ilden er en god tjener, men en slemt herre. 5. Fortæl om Nordsjøen og den skibsfart og de fiskerier som foregaar der. 6. Hvilk en aarstid synes du bedst om? 7. Oversættelse fra tysk. 8. Før, under og efter et uveir (tentamen). 9. Napoleons stilling før toget til Rusland. 10. Norges viktigste næringsveier. 11. Fortæl om din fødeby. 12. En søndag ettermiddag paa dit hjemsted. 13. Ansøkning om en post. 14. Oversættelse fra engelsk. 15. Hvad jeg tar mig til i mine ledige stunder. 16. De engelske øer, deres

beliggenhet og naturforhold, og de derav flytende næringsveier. 17. Skiløpningen og dens anvendelse i Norge. 18. Hvad gagn og glæde har vi av skogene vore? (eksamen).

1. g. (Gotaas). Knudsens utvalg. Riksmaal: s. 1—28, 32—52, 65—67, 75—91, 105—116, 131—147. Landsmaal: 1—16, 33—34, 42, 57—73, 78—87, 97—104. Aars og Hofgaards rettskrivningsregler (kgl. res. $19\frac{1}{2}$ 1907) § 38—39, 43—52, og eksemplerne til bøiningslæren. Hægstads maallæra til § 109. Broch og Seips lille literaturhistorie læst ut. Derpaa diktert korte literaturhistoriske notater om de græske klassikere, endel av den romerske literære sølv-alder, trubadurerne, Dante, Petrarca, Boccaccio, Cervantes, Macchiavelli, Shakespeare, de franske klassikere og Molière med oplæsning av noget av deres verker. Av og til deklamationer. Stiler: 1. Fra mine sommerferier. 2. Hvad nytte kan man ha av en god morskapsbok? 3. Naturen og livet langs Glommens bredder. 4. Havet gir stort og tar stort. 5. Vore viktigste friluftsformålser. 6. Fra Aalesunds kai (tentamen). 7. En sammenligning mellem Østlandet og Vestlandet med hensyn til natur og næringsveier. 8. Julen er over. 9. Hvilke fordele har man av at reise utenlands? 10. Skogplantningen, dens landsgavnlige og opdragende betydning. 11. Giv en skildring av Athen paa den perikleiske tid. 12. Kappestriden blandt ungdommen og følgerne derav for dens utvikling. 13. Hvorledes maa vi tænke os menneskenes liv, hvis de ikke kjendte ilden? En landsmaalsdiktat hver uke.

2. g. (Høeg). Av Knudsens utvalg læst og repeteret: *Wergeland*, Til en gran; For første gang; Kongens ankomst; Efter tidens leilighet; Mig selv; Sandhetens armee; Den smukke familie; Jeg dør. *Welhaven*, Norges dæmring; Republikanerne; Glaukos; I Kivledal; Digtets aand; Tidens løsen. *Holberg*, Erasmus Montanus. Læst en gang: *Wergeland*, Av Hasselnødder; Skabelsen; Av Spaniolen; Paa sykeleiet; Til foraaret. *Welhaven*, Nehemias; Det omvendte bæger; Høstbetragtninger; Ganymedes; Adam Øhlen-schläger; Naar sol gaar ned. *Bjørnson*, Romsdalens; Studen-

ternes hilsen til Welhaven; Engifte og mangegifte; En fallit. Av fremmedliteratur: Shakespeare, Julius Cæsar. — Læst 12 timer landsmaal etter Knudsens Utvalg II; delvis repetert det læste. A. E. Erichsens literaturhistorie, til „den nyere danske literatur“.

Oldnorsk: Nygaards begynderbok til Magnus den gode.

Stiler: 1. Hvorfor er vi glade i vort fædreland? 2. Belysningsmidler før og nu. 3. Den islandske ættesaga. 4. Hvilke betingelser har Norge for at bli et industri-land? 5. Giv en karakteristik av hovedpersonerne i Erasmus Montanus. 6. Skogsakens betydning for vort land. 7. Hvilke forhold forberedte reformationen? 8. I hvilken utstrækning gjælder ordsproget: Tid er penger? 9. Norge under Kalmarunionen. 10. Aalesund i fisketiden. 11. I hvilken utstrækning gjælder ordsproget: hvorvidt bør man lempe sig efter tid og omstændigheter? 12. Hvordan opstaar byer, og hvilken betydning har de for den aandelige og materielle kultur? 13. Hohenstauferen Fredrik II. 14. Hvilke goder kan vort fædreland by den opvoksende slekt? 15. Klosterenes betydning i middelalderen.

3. g. (Grieg). Hovedverker: Ibsen, Per Gynt. Øhlen-schlæger, Sankthansaftensspil. Av pensum: *Wergeland*, Til en gran; Den første gang; Mig selv; Fordums venner; Ved Bjerregaards grav; Paa sykeleiet. *Welhaven*, Norges dæmring; Republikanerne; Sisyphos; Glaukos; Goliath; Det tornede træ; Ludvig Holberg. *Tullin*, Av Maidagen. *Holberg*, XXIX; CIXXVI. *Asbjørnsen*, Kjærringen mot strømmen; En nat i Nordmarken; En sommernat paa Krog-skogen; Askeladden som kapaat med troldet; Herreper. — Fremmedliteratur: Shakespeare, Macbeth. Repetert hele riksmaalspensumet. Læst utenfor pensum: Ibsen, Sam-fundets støtter. —

Landsmaal: Han far sjøl i stua. Kjerringa mot strau-men. Landet mit. Dei gamle fjelli. Vaardagen. Geiti. Gamle mor. Kolbotnbrev. Veslemøy lengtar. Hjelpelaus. Tord Foleson. Varde. Vaarvon. Vaart fedraland. Barn-

domsminne. Sangene i „Ervingen“. Huslivet. Sumarkvelden. Det einslege standet. Vit og tru. Huldra. Glauma og derikring. Studenten til den gamle samfundsbygning. Folkeviser: Ivar Elison.

Oldnorsk: Hele Nygaards læsebok for begyndere. Av Nygaards utvalg 40 sider (s. 1—15, 30—53). Repetert hele det oldnorske pensum.

A. E. Erichsens literaturhistorie: fra „Romantiken i Danmark“ ut. Repetert hele boken.

Stiler: 1. Hvad kan vi faa for penge, og hvad kan vi ikke faa for dem? 2. Ydre og indre aarsaker til Norges nationale gjenreisning 1814. 3. Hvorledes kan varig fred medføre saavel lykke som fare for et folk? 4. Skyggesiderne ved nutidens storindustri. 5. Den franske revolutions betydning. 6. Bergensbanens betydning (tentamen). 7. Norge idag, og Norge for 100 aar siden, en sammenligning (tentamen). 8. De mortuis nihil nisi bene. 9. Disciplinens betydning i livets forskjellige forhold. 10. Hvilke goder byr vort land den opvoksende slekt? 11. Økonomiske og politiske forhold i England ved utgangen av det 18. aarh. 12. Klostrenes betydning i middelalderen. 13. Sverre Sigurdssøn. 14. Hvilken betydning har det for et menneskes utvikling at det tidlig blir nødt til at sørge for sig selv?

Tysk.

I A (Hanssen). D. F. Knudsen og Otto Kristiansens lærebok for begyndere til stykke 35 „Konjunktiv“ læst og repetert. Skrevet retroversionsøvelserne som stiler. Desuten diktater og skriftlige øvelser i bøining av substantiver og verber.

I B (Vogt). Som I A.

II A (Grieg). Knudsen og Kristiansens lærebok for begyndere, fra s. 98 ut. Voss, Deutsches lesebuch für die mittelschule: 8 sider av 1ste abteilung, 35½ side av 2te

abteilung. Løkkes grammatik (ved Johannesen) § 17—80. En stil paa skolen hver uke.

II B (Scharffenberg). Knudsen og Kristiansens lærebok for begyndere, fra s. 96 ut (med undtagelse av 3 stykker). Voss, Deutsches lesebuch (ny utgave) ut 1ste abteilung (med undtagelse av nogen faa stykker). Løkkes grammatik til 2. kl. sterke verber. Et skriftlig arbeide hver uke, efter „Tillæg til Kristiansens stiløvelser“; senere retroversioner av stykkerne 3, 6, 8, 10.

III A (Grieg). Voss, Deutsches lesebuch: av 1ste abteilung 4 sider (nr. 5, 15); av 2te abteilung 55 sider (nr. 1, 4, 39, 41, 45, 60—62, 64, 65, 67, 68, 82—87, 89, 91, 95, 99, 102, 108, 109, 116, 119—121, 130, 136, 138—140, 142, 143, 152, 155). Repetert av 2te abteilung nr. 64, 65, 68—71, 82—87, 89, 91, 119, 120, (ɔ: 20 sider. Løkkes grammatik fra § 92 og ut; repetert § 17—98. Hver uke en skolestil, hveranden uke en hjemmestil.

III B (Bøe). Voss, Deutsches lesebuch (3. ausg.): av 1ste abteilung 15 sider (nr. 35—53); av 2te abteilung 30 sider (nr. 1—25, 27, 29—32, 34, 35, 40, 43, 45). Fulgt Voss's forslag til statarisk pensum. Repetert 30 sider av det statariske pensum. Læst kurorisk de mellemliggende stykker til ned side 59. Løkkes grammatik fra substantivernes bøining til § 147. Hver uke en sklestil (etter Hofgaards samling) og en hjemmestil (etter Kristiansens stiløvelser).

IV A (Høeg). Voss, Deutsches lesebuch (3. ausg.). Statarisk nr. 4, 9—11, 20—25, 29—32, 34, 35, 40, 43, 45, 50, 51, 67, 81, 82, 87, 88, 95, (ɔ: 35 sider). Eksamenspensumet repetert. Ekstemporert nr. 68, 89. Løkkes grammatik fra § 101 og ut; repetert hele grammatiken. Hver uke en sklestil og en hjemmestil.

IV B (Gotaas). Voss, Deutsches lesebuch (3. ausg.); a) statarisk nr. 20—24, 87—88, 90, 94. b) kurorisk nr. 17—19, 25—42, 45, 86, 89, 91—93, 95—98. Repetert eksamenspensum. Løkkes grammatik § 14—30, 55—69, 148—155; repetert § 1—121. Hver uke en sklestil, og 17 hjemmestile.

1. g. (Bøe). Gundersons tysk for gymnasierne: av det statariske pensum 20 sider poesi, 38 sider prosa; kurisorisk 34 sider prosa. Voss, Schulgrammatik til § 97. En time hver uke skriftlig arbeide paa skolen, som oftest gjenfortælling.

2 g. (Gotaas). Gundersons tysk for gymnasierne: av det statariske pensum 21 sider poesi og $25\frac{1}{2}$ side prosa. Kurisorisk (prosa) s. 324—328 og 400—416. Voss, Schulgrammatik § 152—187. En gjenfortælling hver uke.

3. g. (Bøe). Gundersons tysk for gymnasierne: det gjenstaaende av det statariske pensum, nemlig: 25 sider poesi, 9 sider prosa. Repetert hele det statariske pensum. Kurisorisk: 28 sider. Repetert enkelte partier av grammatiken. En gjenfortælling hver uke.

Engelsk.

II A (Rektor). Brekkes lærebok for begyndere: uttaleøvelser s. 1—5. Læst indenad s. 12 til 65. Alle samtalerne, samt de sammenhængende stykker til s. 50, lært utenad. Alle samtalerne skrevet dels paa vægtavlen, dels som diktat (diktert paa norsk). Hele grammatiken læst og repetert. „Øvelser i oversættelse fra norsk“ er ekstemporet paa skolen, derpaa lært utenad og endelig skrevet paa skolen (etter diktat paa norsk), indtil stykke 20; ialt 22 skriftlige arbeider, foruten en del avskrift i begyndelsen av skoleaaret.

II B (Vogt). Brekkes lærebok for begyndere: læst til s. 66. Jevnlig skriftlige øvelser (bøining av verber, diktat, „øvelser i oversættelse fra norsk“).

III A (Rektor). Brekke, ny engelsk læsebok: 1) av det statariske pensum nr. 1, 4, 5, 7, 9, 14, 15, 21, 26, 29, 30, 31^{1.2.3.6.} (ialt 31 sider) læst, reproduceret og repetert; 2) av det kurisoriske pensum læst og reproduceret nr. 2, 3, 6, 8, 13; læst indenad 11, 16, 18, 20, 27, 31^{7.8.}, ekstemporet og derpaa repetert nr. 19 og 24 (ialt 31 sider). Knaps grammatik § 10—24, 34—51, 63—108. Skriftlige arbeider

en time ukentlig paa skolen: først 4 stile fra Brekkes begynnerbok; saa gjengivelser av det i Brekkes læsebok reproducerete (opgit paa forhaand); endelig lette gjenfortællinger efter Eitrem og Holmboe; ialt 30 skriftlige arbeider.

III B (Scharffenberg). Brekkes lærebok for begyndere: s. 57—65 samt en del av de kortere stykker bak i boken. Repetert grammatiken. Brekke, ny engelsk læsebok: statarisk nr. 1, 4, 5, 7, 9, 14, 15, 21, 26, 29, 30 (ɔ: 26½ side); kurstorisk: 2, 3, 6, 8, 11, 13, 18, 19, 22, 23, 24. Knaps grammatik § 10—52. Et skriftlig arbeide (gjenfortælling) hver uke, væsentlig etter Eitrem (1—2 avdeling).

IV A (Jæger). Brekke, ny engelsk læsebok: statarisk nr. 28, 31^{1—3. 6.}, 33, 39, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 62, 65, læst og repetert; kurstorisk nr. 32, 34, 36, 38, 54, 55, 56, 58, 60. Knaps grammatik. Et skriftlig arbeide om ukken.

IV B (Scharffenberg). Brekke, ny engelsk læsebok: statarisk nr. 29, 30, 31^{1. 2. 3. 6. 7. 8.}, 33, 43, 44, 46, 51, 59, 61, 62; kurstorisk 18, 19, 31^{4.}, 48, 50, 54, 63, 64. Ekstemporet en del av Pickwick Papers, Discovery of the New World. Knaps grammatik § 63 — ut. Et skriftlig arbeide (gjenfort.) hver uke.

1. g. (Rektor). Brekke og Western, utvalg av engelske forfattere for gymnasiets 1ste klasse: Dickens, David Copperfield; Froude, the Murder of Ritzio; Macaulay, Monmouth; Gardiner, the Voyage of the „Mayflower“; Hemans, the Landing of the Pilgrim Fathers (i alt 64 sider), læst, reproduceret, repetert. Knaps grammatik: de uregelmæssige verber og præpositionerne. Skriftlige arbeider: et hver anden uke paa skolen i 5 kvarter av to sammenhængende timer; for det meste gjenfortællinger etter Eitrem; to gange oppgaver fra det læste pensum; ialt 15 skriftlige arbeider, foruten tentamensarbeidet.

2. g. (Jæger). Brekke og Western, utvalg av engelske forfattere for gymnasiets 2. og 3. klasse: det obligatoriske pensum. Som valgfritt pensum læst: nr. 2, 3, 4. Westerns institutioner. Som hjemmelæsning: King Solomon's Mines til s. 120. Et skriftlig arbeide om ukken (et

par gjenfortællinger, ellers reproduktion av det læste historiske stof).

3. g. (Jæger). Det obligatoriske pensum: Johnson's Letter to the Earl of Chesterfield; Tennyson, Morte d'Arthur; Shakespeare, the Merchant of Venice. Valgfrit: Sheridan, School for Scandal (i O. Anderssens forkortning). Otto Anderssen, a Short History of English Literature (det fastsatte utvalg). Repetert alt som lægges op (undtagen 1. g.'s pensum). Som hjemmelæsning: King Solomon's Mines s. 150—250. Et skriftlig arbeide om uken.

Fransk.

1. g. (Rektor). Bødtker og Høst, Lærebok i fransk for begyndere: uttaleøvelser; læst samtaler og sammenhængende stykker s. 9—69 samt grammatikken; samtalerne lært utenad; alt repetert. De norske stykker s. 116—123 er ekstemporert paa skolen, saa lært utenad og til sidst skrevet som hjemmestiler.

2. g. (Jæger). Bødtker og Høst, lærebok i fransk for begyndere: s. 80—114. Bødtker og Høst, læsestykker: s. 1—80. Delvis repetert. Grammatiske oplysninger leilighetsvis meddelt mundtlig.

3. g. (Grieg). Bødtker og Høst, læsestykker: s. 115—141. Repetert fra begyndelsen av boken. Ekstemporert det meste av „Jeanne d'Arc“.

Historie.

Middelskolen: Ræders lærebok for middelskolen.

I A (Bøe). Læst og repetert til „Gregor VII“.

I B (Vogt). Læst og repetert til „De geistlige ridderordener“.

II A (Bøe). Læst og repetert fra „Middelalderen“ til „Den nyere tid“.

II B (Vogt). Læst og repetert fra „Lensvæsnet“ til „Den nyere tid“.

III A (Hanssen). Læst og repetert fra „Reformationen“ til „Februarrevolutionen“.

III B (Vogt). Læst og repetert fra „Reformationen“ til s. 271 „England efter 1815“.

IV A (Gotaas). Fra krigen i 1866 og ut boken. Repetert hele boken to gange.

IV B (Vogt). Fra „England efter 1815“ og ut boken. Hele boken repetert; derpaa gjennemgaat endnu 2 gange.

1. g. (Høeg). Ræder, oldtidens historie: læst og repetert. Schjøth og Lange, verdenshistorie I: læst og repetert til „Korstogene“.

2. g. (Gotaas). Schjøth og Lange, verdenshistorie I fra c. 900 ut boken. Johnsen og Pedersen, Norges historie til „Norge i 1905“. Historisk læsning: Indledning til lenstiden; by og borger; Fredrik II; en middelalderborg; Hanseaternes handelsherredømme; vandring gjennem byen.

3. g. (Høeg). Schjøth og Lange, verdenshistorie II: læst og repetert fra 1815 og ut boken. Johnsen og Pedersen, Norges historie: læst og repetert fra 5te tidsrum og ut boken. Taranger, Samfundslære: gjennemgaat. Repetert alle lærebøker. Læst historiske aktstykker vedrørende Norge i 1814, og do. ved Østbye; repetert: William Pitt; Jan de Witt; indledning til lenstiden; en middelalderborg; Fredrik II.

Geografi.

I hele middelskolen: Haffner, lærebok for Middelskolen.

I A (Hanssen). Læst og repetert Norge, Sverige, Danmark.

I B (Neuenkirchen). Læst og repetert Norge, Sverige, Danmark, de britiske øer.

II A (Hanssen). Læst og repetert fra „de britiske øer“ og ut Europa.

II B (Neuenkirchen). Som II A.

III A (Hanssen). Læst og repetert de fremmede verdensdeler, samt Norge fra de enkelte landsdeler.

III B (Neuenkirchen). Som *III A*.

IV A (Hanssen). Alle verdensdele. Den fysiske og matematiske geografi.

IV B (Neuenkirchen). Som *IV A*. Karttegning paa skolen.

1. g. (Ihle). Haffner, lærebok i fysisk geografi: læst hele boken og repetert til s. 42.

2. g. (Fadum). Aksel Steen, lærebok i matematisk geografi: læst og repetert.

3. g. (Fadum). Gundersen, lærebok i økonomisk geografi læst og repetert. Repetert det hele artiumspensum.

Naturfag.

I A (Schjelderup). *I B* (Scharffenberg). Sørensens botanik: plantetyperne. Oversigt over planternes ydre dele og en del plantefamilier. Paabegyndt herbariet. — Sørensens zoologi: til krypdyr.

II A, II B (Scharffenberg). Sørensens botanik: det fra forrige klasse gjenstaaende av plantefamilierne, og alt det øvrige i læreboken med Linné's system og plantebestemmelse efter Sørensens flora. Fortsat med herbariet. — Sørensens zoologi: fra krypdyr til bløtdyr.

III A (Fadum; Schjelderup fysik). *III B* (Scharffenberg; Schjelderup fysik). Sørensens botanik: repetert hele pensum. Fuldendt herbariet. — Sørensens zoologi: fra bløtdyr ut boken; repetert hele pensum. — Henrichsens fysik: fra § 28 (molekyler) til § 120 (dampmaskinen).

IV A + B. Fysik (Ihle). Henrichsens lærebok fra „Varme“ ut boken. Repetert hele boken.

IV A (Ihle). *IV B* (Scharffenberg). Hopstocks lærebok i anatomi og sundhetslære læst og repetert.

1. g. (Ihle). Johannessen og Nicolaysens kemi læst og repetert. Knudsen og Falck, det menneskelige legeme II læst og repetert.

2. g. (Fadum). Resvolls plantebiologi læst og repetert.

3. g. (Fadum). Kristine Bonnevies dyrebiologi læst og repetert.

Matematiske Fag.

I A (Fadum), *IB* (Schjelderup). Føyn og Juels regnebok I og av II til § 26. Av og til hjemmeopgaver.

II A (Schjelderup). *II B* (Neuenkirchen). Føyn og Juels regnebok II til § 33. Johannesens aritmetik: 1ste bok. Bonnevies geometri: 1ste bok. Repetition. Hjemmeopgaver en gang ukentlig.

III A (Fadum), *III B* (Neuenkirchen). Føyn og Juels regnebok II fra § 32 ut og av III 9 sider. Johannesens aritmetik: 2den bok, samt av 3dje ligninger av 1ste grad med 1 ubekjendt. Eliassens geometri: det gjenstaaende av 1ste bok; av 2den bok til retlinjede planfigurers flateindhold. Repetition. Hjemmeopgaver 1 gang ukentlig.

IV A (Ihle), *IV B* (Schjelderup). Johannesens aritmetik: fra ligninger med 1 ubekjendt, ut boken. Repetert det hele pensum. Eliassens geometri: fra cirklen ut, og repetert hele boken. Regnet ut Føyn og Juels regnebok hefte III. Repetert. Regnskapsførsel efter Klingenberg's lærebok.

1. g. (Schjelderup). Johannesens aritmetik: fra begyndelsen ut boken. Bonnevies og Sørensens geometri: læst hele boken. Konstruktioner. Repetert de vigtigste avsnit av aritmetikken og geometrien.

2. g. (Fadum). Johannesens aritmetik: rækker læst og repetert. Johannesens trigonometri: læst og repetert. Opgaver hjemme og paa skolen.

3. g. (Ihle). Alfsens stereometri. Repetert det hele pensum.

Skrivning.

(Damms skrivebok).

I A, IB (Neuenkirchen). 1. og 2. hefte.

II A (Ihle), *II B* (Neuenkirchen). 2., 3. og 4. hefte.

III A (Ihle), *III B* (Neuenkirchen). 3., 4. og 5. hefte.
IV A (Ihle), *IV B* (Neuenkirchen) 6. og 7. hefte.

Tegning.

I A (Ihle), *I B* (Neuenkirchen). Tegnet efter Harald Petersens plancher.

II A (Ihle), *II B* (Neuenkirchen). Do., samt hukommelsestegning av gjenstande de har set hjemme.

III A, III B (Fadum). Perspektivtegning etter klodser og enkle gjenstande, skygget.

IV A, IV B (Fadum). Perspektivtegning etter klodser, modeller og bruksgjenstande, skygget; enkelte farvelagt.

I. g. (Fadum). Do.

Sloid.

I. Øvelser i høvling, sagning, krumsagning og filing. Det tilsvarende verktøi forklares. Ganske kort undervisning om materialet. Forarbeidet: brødfjæl, hjørnehylde, blomsterpottefot, nipshylde, blomsterskammel, kasse, byggeklodskasse, sule, fyrtikholder.

II. Øvelserne fra I fortsattes. Derefter gaves øvelser i stikning, korsforbindelser og liming. Verktøi- og materiallære fortsattes. Forarbeidet: hylde (gradet), børsteholder (gradet), sule, skobørstekasse, skrivestel, skammel, flagstang, bokstel (med hængsler), fyrtikholder.

III. Øvelserne fra II fortsattes. Derefter øvelser i gradning, stemming og slidsning. Verktøi- og materiallære fortsattes. Forarbeidet: strikmaal, vinkel, sag, nipshylde (poleret), haandklæhylde, økseskraft.

IV. Øvelserne fra III fortsattes. Derefter øvelser i sinkning, tapning og beslag. Verktøi- og materiallære fortsattes. Forarbeidet: middelskoleopgaven for det foregaaende aar (6 timer), støvkluthænger, hjørnehylde, juletræfot,

tandbørstehylde (sinket), blomsterstativ (firkantet), kniv-, spiker- eller rugekasse (6 timer).

Samtlige arbeider utført efter Kjenneruds sløidtegninger.

Haandarbeide.

I B. Tegnet, klippet og syet et linnet. Mange blev ogsaa færdige med en strømpe.

II B. Navneduk (først tegnet den), rutet lappeduk, hvit lappeduk, stoppelap.

III B. Tegnet, klippet og syet et par benklæder; de fleste blev ogsaa færdige med en strømpe.

IV B. Tegnet, klippet og syet færdig et linnet. Stoppelap og rutet lappelap.

Gymnastik.

Bentzens tabeller.

Gutter (Ihle) *I A:* VI—IX. — *II A:* VIII—X, delvis XI. — *III A + gutterne i III B:* X—XIII, delvis XIV. Skytning: 30 skud paa 10 m.s avstand. — *IV A:* XIV, XV, repetition. Skytning: 30 skud paa 100 m. — 1.—3. g. XVI—XXIII, repetition. Skytning: 30 skud paa 100 m. — I samtlige klasser har været drevet øvelser og lek ute.

Piker (frk. Krag). *I B:* I—III, VII, VIII. — *II B:* VIII—XI. — *III B:* IX—XI.

Sang (Køyen).

I. To partier. Lette sanger i c-dur lært efter noter. Den fornødne teori. Koraler. Søraas's skolesangbok. Seips visebok.

II. Et parti. Sanger i c-dur lært efter noter. Lette tostemmige sanger. Koraler. Søraas's skolesangbok. Seips visebok.

III. To partier. Nogen melodier i c-dur efter noter. En- og tostemmige sanger. Koraler. Et par tyske sanger. Søraas's skolesangbok. Seips visebok.

IV. Et parti. Nogen melodier indøvet efter noter i c-dur og a-moll. To- og trestemmige sanger efter Koppangs sangverk. Søraas's skolesangbok og Seips visebok benyttet.

1.—3. gymn. Et parti. Melodier indøvet efter noter i c-dur og a-moll. Flerstemmige sanger efter Koppangs sangverk. Seips visebok benyttet.

I samtlige klasser har formelmetoden — efter Søraas's skolesangbok — været benyttet.

VII. FORTEGNELSE OVER DE I SKOLE-AARET 1909—10 BRUKTE BØKER.

a) Middelskolen.

Religion. Brun og Platous bibelhistorie. Sverdrups forklaring. Bangs kirkehistorie. Landstads salmebok. Bibelen.

Norsk. Erichsen og Bretteville Jensens læsebok I—IV. Hofgaards lille grammatik. Aars og Hofgaards retskrivningsregler. Broch og Seip, kortfattet norsk og dansk literaturhistorie.

Tysk. Knudsen og Kristiansens lærebok for begyndere. Voss's lesebuch. Løkkes grammatik (ved Johannesen). Kristiansens stiløvelser.

Engelsk. Brekkens lærebok for begyndere. Brekkens ny læsebok. Knaps grammatik.

Historie. Ræders verdenshistorie.

Geografi. Haffners lærebok i geografi for middelskolen.

Naturfag. Sørensens zoologi. Sørensens botanik. Sørensens norsk flora. Henrichsens fysik. Hopstocks lærebok i anatomi og sundhetslære.

Matematik. Føyen og Juells regnebok I—III. Johannesens aritmetikk. Bonnevies geometri ved Eliassen. Klingenbergs regnskapsførsel.

Skrivning. Damms skrivebøker.

b) Gymnasiet.

Religion. Brandruds kirkehistorie. G. Jensen, kristenlæren. Bibelen.

Norsk og oldnorsk. Knudsens utvalg (riksmaal og landsmaal). Hægstads norsk maallæra. Broch og Seip, kortfattet norsk og dansk literaturhistorie. A. E. Erichsens dansk og norsk literaturhistorie. Nygaards oldnorsk læsebok for begyndere. Nygaard, utvalg av den norrøne litteratur. Nygaard, sproget i Norge i nutid og fortid.

Tysk. Gundersen, tysk for gymnasierne. Voss, Schulgrammatik.

Engelsk. Brekke og Western, utvalg av engelske forfattere for gymnasiets 1ste klasse. Do. for 2. og 3. klasse. Shakespeare, Merchant of Venice, utg. av Collin. Otto Anderssen, utvalg av engelsk litteratur. Otto Anderssen, a short History of English Literature. Western, omrids av de engelske institutioner. Knaps grammatik.

Fransk. Bødtker og Høst, lærebok for begyndere. Bødtker og Høst, læsestykker for gymnasiet. Knudsens grammatik.

Historie. Ræder, oldtidens historie. Schjøth og Lange, verdenshistorie. Johnsen og Pedersen, Norges historie. Taranger, samfundslære. Historisk læsning for gymnasiet.

Geografi. Lærebok i fysisk geografi av Haffner, i matematisk av Steen, i økonomisk av Gundersen.

Naturfag. Johannesen og Nicolaysen, kemi. Knudsen og Falch, det menneskelige legeme II. Resvolls plantebiologi. Kr. Bonnevies dyrebiologi.

Matematik. Johannesens trigonometri. Johannesens aritmetikk for gymnasiet. Bonnevies og Sørensens plangeometri. Alfsens stereometri.

VIII. AVGANGS-EKSAMENER OG ANDRE PRØVER.

A. Middelskole-eksamen.

For den **skriftlige** del av eksamen opnævnte undervisningsraadet følgende **censurkomité for 10de kreds** (Aalesunds skoles rektor er formand i kredsen*).

I 1908:

- for norsk: adj. Bøe (A.), adj. Jørgensen (K.), suppl. cand. mag. Botten-Hansen (M.)
- „ tysk: adj. Andresen (F.), overl. Torkildsen (K.), s. frk. Vogt (A.).
- „ engelsk: adj. Stavnem (A.), overl. Torkildsen (K.), s. frk. Brodkorb (M.)
- „ matematik: adj. Ihle (A.), adj. Amundrud (M.), s. adj. Yderstad (K.).
- „ tegning: overl. Oftedal (A.), adj. Yderstad (K.), s. adj. Amundrud (M.).
- „ skrivning: adj. Fadum (A.), adj. Andresen (F.), s. adj. Yderstad (K.).

I 1909:

- for norsk: adj. Gotaas (A.), overl. Torkildsen (K.), s. adj. Bøe (A.).
- „ tysk: adj. Andresen (F.), frk. Scharffenberg (A.) s. overl. Torkildsen (K.).
- „ engelsk: adj. Hoel (K.), frk. Brodkorb (M.), s. adj. Bøe (A.)
- „ matematik: adj. Fadum (A.), adj. Yderstad (K.), s. adj. Amundrud (M.).
- „ tegning: overl. Oftedal (A.), adj. Amundrud (M.), s. adj. Yderstad (K.).
- „ skrivning: frk. Neuenkirchen (A.), adj. Andresen (F.), s. adj. Amundrud (M.).

I 1910:

- for norsk: adjunkt Gotaas (A.), overl. Torkildsen (K.), s. adj. Botten-Hansen (M.).

---

*) A. = Aalesund, K. = Kristiansund, M. = Molde, F. = Florø.

- for tysk: adj. Andresen (F.), adj. Høeg (A.), s. overl. Torkildsen (K.).
 „ engelsk: overl. Bødtker (K.), frk. Scharffenberg (A.), s. frk. Brodkorb (M.).
 „ matematik: adj. Ihle (A.), adj. Ryssdal (K.), s. adj. Stabell (M.).
 „ tegning: adj. Fadum (A.), adj. Stabell (M.), s. adj. Nummedal (K.).
 „ skrivning: adj. Nummedal (K.), adj. Andresen (F.), s. adj. Ihle (A.).

Da frk. Brodkorb var syk, opnævnte kredsformanden i hendes sted adj. Botten-Hansen (M.), og da adj. Fadum var syk, rykket adj. Nummedal op til censor, og kredsformanden opnævnte adj. Ihle til suppléant i tegning.

Fællescensuren avholdtes i Aalesund 18. og 19. juni 1908, 21. og 22. juni 1909, 20. og 21. juni 1910.

Efter undervisningsraadets bestemmelse avholdtes der **prøve** i følgende **mundtlige fag** og **færdighetsfag** for skolens elever (censorerne opnævnes av undervisningsraadet):

1908: tysk, c. adj. Lindboe (M.); engelsk, c. adj. Bøe; geografi, c. cand. mag. Høeg; naturfag, kl. IV, c. overl. Ofteidal og adj. Fadum; gymnastik, c. folkeskolelærer Køyen.

1909: religion, kl. III, c. folkeskolelærer C. L. Eriksen; norsk, c. cand. mag. Br. Hanssen; tysk, c. adj. Andresen (F.); matematik, c. adj. Ihle; haandgjerning for piker, c. fru Hargaut.

1910: norsk, c. adj. Bøe; historie, c. cand. mag. Br. Hanssen; geografi, c. adj. Høeg (opnævnt av rektor istedenfor adj. Ihle, da han paa grund av adj. Fadums sygdom var saa sterkt optat); naturfag, kl. III, c. adj. Ihle; haandgjerning for gutter, c. folkeskolelærer Engeset.

De mundtlige prøver avholdtes i 1908 22—30. juni, i 1909 19. juni—3. juli, i 1910 22.—30. juni.

I de fag og færdigheter hvori prøve ikke avholdtes, blev i henhold til reglementet de karakterer gjældende som

faglæreren før eksamens begyndelse havde git for elevernes standpunkt.

Privatister prøves i samtlige fag og færdigheter.

Utfaldet av middelskole-eksamen.

(Ved elevernes navne er foruten fødsels-aar og -dato, fars navn og hvor mange aar vedkommende har været elev av skolen, tilføjet karaktererne for orden i skriftlige arbeider, flid og opførsel).

1908.

Der var anmeldt 37 elever, hvorav 36 fuldendte eksamen, samt til tillægsprøve i tysk en privatist som bestod prøven.

a) Hovedkarakter: **Meget tilfredsstillende.**

1. Gaaseide, Ivar Peder Noe; $^{23}/_5$ 1891, skomaker Ole G., Borgund; 3; M., M., M.
2. Grytnes, Magnus; $^{21}/_9$ 1890, emissær And. G., Ørsten; 2; T., M., T.
3. Knudsen, Einar Jæger; $^{23}/_{10}$ 1892, sløidlærer Knud K.; 4; T., M., T.
4. Lothe, Jakob; $^{20}/_9$ 1893, folkeskolelærer Jens L.; 4; M., M., M.
5. Sæter, Peter Samuel Ingolf; $^{19}/_{10}$ 1892, folkeskolelærer P. E. K. S.; 4; T., T., T.
6. Uri, Einvald; $^{17}/_5$ 1893, telegrafist Ole J. U.; 3; M., M., M.
7. Wiig, Alf Kristian Theodor; $^{24}/_8$ 1891; skrædder Karl F. W.; 3; M., M., M.
8. Aase, Aasta; $^{17}/_2$ 1891, fanejunker Carsten A., Borgund; 3; M., M., T.
9. Bang, Martha; $^{13}/_{11}$ 1891, kjøbmand Jakob B.; 4; M., M., T.
10. Lid, Kaspara; $7/_3$ 1891, kafévert Knut L., 4; M., M., T.
11. Olsen, Inga Odinie; $1/_{12}$ 1891, skrædder Ole O.; 4; M., M., T.
12. Olsen, Svanhild; $^{15}/_7$ 1892, handelsfuldm. Chr. O.; 4; M., M., T.

13. Standal, Emma Ingvarda Andrea; $\frac{22}{6}$ 1890, huseier Knut S., †; 4; M., M., T.
14. Strøm, Ingerid; $\frac{29}{9}$ 1893, translatør Lyder S.; 2; M., M., T.

b) Hovedkarakter: **Tilfredsstillende.**

15. Aase, Kristoffer Harald; $\frac{27}{12}$ 1892, fanejunker Carsten A., Borgund; 3; M., M., M.
16. Ellefsen, Agnar Marion; $\frac{25}{7}$ 1891; konstabel Fredrik E.; 3; T., M., M.
17. Fjørtoft, Jonas; $\frac{13}{8}$ 1892, skipper Jonas F.; 4; T., T., M.
18. Hagerup, Gustav Adolf; $\frac{10}{6}$ 1892; verksmester Oluf H.; 3; T., T., M.
19. Lossius, Morten Lyng; $\frac{24}{4}$ 1891, fhv. amtskasserer N. P. L.; 3; M., T., M.
20. Syltevig, Henry Oskar; $\frac{6}{10}$ 1893, kjøbmand Tore S.; 4; T., T., T.
21. Aanning, Borghild; $\frac{7}{6}$ 1892, baker Martinus A.; 4; M., M., T.
22. Bentzen, Hildur Margit; $\frac{21}{10}$ 1892, ekspeditør Peter O. B.; 4; M., T., T.
23. Haugen, Anna; $\frac{7}{8}$ 1891, kjøbmand Rasmus H.; 4; M., M., T.
24. Nygaard, Gerda; $\frac{14}{3}$ 1891, arbeider Andreas N.; 4; M., T., T.
25. Reiten, Anne Marie; $\frac{9}{1}$ 1891, kjøbmand Lars R.; 4; T., T., T.
26. Sotaaen, Gudrun; $\frac{21}{7}$ 1891, stadsingeniør Carl S. †; 3; M., T., T.
27. Thornæs, Solveig; $\frac{17}{10}$ 1892, doktor S. A. T., Skodje; 4; M., M., T.

c) Hovedkarakter: **Nogenlunde tilfredsstillende.**

28. Koppernæs, Karl Andreas; $\frac{2}{4}$ 1892, kjøbmand Hans K.; 3; M., Ng., M.
29. Søholt, Lovise; $\frac{10}{7}$ 1892, agent Lars P. S.; 4; Ng., T.

d) Ingen hovedkarakter,

fordi de tok eksamen med „indskrænket fagkreds“ (alle fritat for tysk; nr. 36 havde tillike indskrænket pensum i matematik).

30. Devold, Ottar Andreas; $\frac{20}{8}$ 1891, fabrikeier Olaf D., Langevaag; 3; T., Ng., M.
31. Nissen, Hans Egede; $\frac{5}{2}$ 1893, sogneprest Søren E.-N., Skodje; 1; Ng., Ng., T.
32. Sæther, Peter Andreas Britanus; $\frac{11}{6}$ 1892, kjøbmand Johan S. A. S.; 3; M., T., M.
33. Bøysen, Betzy Olava Dahl; $\frac{1}{5}$ 1891, res. kap. B. W. B., Valderø; 1; T., M., T.
34. Dehlin, Pauline; $\frac{30}{1}$ 1892, kjøbmand Peter D.; 4; T., T., T.
35. Nørve, Anna Olga Elisa; $\frac{21}{8}$ 1892, disponent Hans N., Borgund; 4; T., T., T.
36. Olsen, Oleif; $\frac{25}{11}$ 1890, handelsfuldm. Chr. Olsen; 4; T., T., T.

1909.

Der var anmeldt 36 elever, hvorav 2 ikke bestod den skriftlige prøve, og 1 paa grund av sygdom ikke kunde fuldføre eksamen.

a) Hovedkarakter: Særdeles tilfredsstillende.

1. Johannessen, Alfred Jens; $\frac{21}{2}$ 1894, kjøbmand A. S. J.; 4; M., M., M.

b) Hovedkarakter: Meget tilfredsstillende.

2. Brusdal, Trygve Peder; $\frac{13}{6}$ 1894, kjøbmand Laur. B.; 3; M., M., M.
3. Halvorsen, Finn; $\frac{8}{11}$ 1893, sogneprest Andreas H., Borgund; 4; M., M., M.
4. Hoff, Magnus; $\frac{4}{3}$ 1894, kjøbmand Henrik H.; 3; M., M., M.
5. Knudsen, Kjerulf Eivind; $\frac{18}{7}$ 1894, sløidlærer Knud K.; 4; T., M., M.
6. Koppenæs, Johan Herman; $\frac{29}{5}$ 1894, kjøbmand Hans K.; 3; M., M., M.

7. Mowinckel, Rolf; $\frac{5}{7}$ 1894, res. kap. J. B. M.; 4; T., M., T.
8. Skudvig, Johan Karl Rasmussen; $\frac{25}{4}$ 1892, bolagsbetjent Johan Rasmussen; 4; T., T., T.
9. Øvre, Johan Dedeckam; $\frac{12}{10}$ 1893, apoteker J. A. J. Ø.; 3; T., T., T.
10. Bjørhovde, Emma Caroline Johanne; $\frac{9}{1}$ 1894, bygningssnekker Sam. B.; 4; M., M., M.
11. Haugen, Ragna Olava; $\frac{20}{5}$ 1893, kjøbmand Rasmus H.; 4; M., M., M.
12. Kvam, Sigrid; $\frac{27}{1}$ 1894, politimester M. K.: 4; M., M., M.
  - c) Hovedkarakter: **Tilfredsstillende.**
13. Dehlin, Charles; $\frac{14}{10}$ 1894, kjøbmand Peter D.; 3; M., M., M.
14. Gjørtz, Eystein; $\frac{7}{9}$ 1894, bokhandler Albert G.; 3; T., T., T.
15. Henriksen, Harald Landmark; $\frac{16}{5}$ 1892, maskininspektør Benj. H.; 4; Ng., T., T.
16. Lassesen, Johan Osvald; $\frac{5}{8}$ 1893, bryggeformand Fredrik L.; 4; T., M., M.
17. Rønneberg, Alf; $\frac{14}{6}$ 1894, grosserer Joak. R.; 3; T., T., T.
18. Skare, Karl Elias; $\frac{9}{10}$ 1893, agent Fredrik Odin B. S., †, Kristiania; 4; Ng., T., M.
19. Voldsæter, Odin; $\frac{12}{7}$ 1893, sersjant Ole J. V.; 4; M., T., T.
20. Barstad, Kaja Matilde; $\frac{4}{8}$ 1892, rørlægger Knut B.; 4; T., T., M.
21. Fladmark, Kirsten Jakoba; $\frac{22}{7}$ 1893, kjøbmand P. Ludv. F.; 3; T., T., M.
22. Haakonsen, Helga; $\frac{13}{12}$ 1892, fabrikant Søren L. Juell H.; 4; M., M., M.
23. Mittet, Hildur Elise; $\frac{4}{11}$ 1893, disponent Hans P. M.; 3; M., T., T.
24. Solem, Lovise Kiøsterud; $\frac{25}{5}$ 1893, stadsingeniør Johs. S.; 3; T., T., T.

25. Stafseth, Gyda Cornelia; $\frac{1}{3}$ 1894, kjøbmand P. D. S.; 3; M., M., M.
 26. Støle, Magdalene; $\frac{2}{5}$ 1895, kjøbmand Ole S.; 3; M., T., M.

d) Ingen hovedkarakter

(nr. 27, 28, 29, 32 tok ikke tysk, 30 ikke engelsk, 28, 31, 33 tok indskrænket pensum i matematik).

27. Fladmark, Odd; $\frac{7}{2}$ 1891, kjøbmand P. Ludv. F.; 5; T., T., M.
 28. Hoff, Georg; $\frac{8}{7}$ 1893, inkassator P. H.; 4; Ng., Ng., T.
 29. Skjelbred, Thor; $\frac{5}{1}$ 1894, dampskibskapt. Theodor S.; 4; Ng., Ng., T.
 30. Devold, Synnøve; $\frac{9}{8}$ 1893, fabrikeier G. A. D., Langevaagen; 2; M., M., M.
 31. Jøraanstad, Kristine; $\frac{17}{11}$ 1893, mægler Hans L. J.; 4; M., T., M.
 32. Myklebust, Frida; $\frac{27}{1}$ 1894, kaptein Jon O. M., Nordfjordeid; 1; M., M., M.
 33. Wisløff, Olga Bergljot; $\frac{3}{6}$ 1893, dampskibskaptein Matthæus W.; 3; T., T., M.

Arnhild Devold Hovden (f. $\frac{15}{10}$ 1893; res. kap. Anders Hovden, Krødsherred; elev av skolen i 4 aar; M. for flid, opførsel og orden), var ogsaa anmeldt til eksamen ($\div$ engelsk). Hun bestod den skriftlige del, men blev ved sygdom hindret i at underkaste sig den mundtlige del. Vaaren 1910 avgik hun ved døden.

Der var anmeldt 10 privatister. Av disse møtte 4 ikke, 2 bestod ikke den skriftlige prøve, 1 fik lk.tf. i to mundtlige fag, 1 gik ikke op i det mundtlige paa grund av sygdom, 1 fuldførte eksamen med hovedkarakter M.tf. og 1 uten hovedkarakter ($\div$ engelsk). Til tillægsprøve i tysk var anmeldt 6, hvorav 1 ikke bestod den skriftlige prøve. Følgende av skolens tidligere elever fik derefter hovedkarakter: 1. Baraldsnæs, Olaf; f. $\frac{22}{2}$ 1891, bryggeformand M. B.; 3: (eks. 1907): Ng.tf.; de øvrige Tf., nemlig: 2. Devold, Ottar, 3. Nissen, Hans Egede, 4. Sæther,

Peter Andreas, 5. Bøysen, Betzy, som alle tok eksamen med indskrænket fagkreds i 1908.

1910.

Der var anmeldt 36 elever, hvorav 6 ikke bestod den skriftlige prøve. En fik lk.tf. i geografi; da han ved den fornyede prøve i december ogsaa fik lk.tf., bestod han ikke eksamen.

a) Hovedkarakter: **Meget tilfredsstillende.**

1. Jakobsen, Hjalmar Norvold; $\frac{31}{7}$ 1894, skipper Henrik E. J.; 4; M., M., M.
2. Ljones, Alf William; $\frac{27}{10}$ 1894, skibsfører Martin J. L.; 4; M., M., M.
3. Mork, Rasmus Johannes; $\frac{19}{1}$ 1896, meieribestyrer Rasmus J. M.; 2; M., M., M.
4. Olsen, Øistein; $\frac{30}{6}$ 1893, dampskibsfører Rasmus J. O.; 4; M., M., M.
5. Ringdal, Martin Berg; $\frac{19}{8}$ 1894, sogneprest Peder R., †, Strand; 2; M., M., M.
6. Thorkelsen, Hagbart Knut Gislesen; $\frac{16}{5}$ 1894, magistratsfuldmægtig Ole M. T., †, Kristiania; 4; M., M., T.
7. Bang, Borghild Elisabeth; $\frac{10}{8}$ 1893, kjøbmand Jakob B; 4; M., M., T.
8. Olsen, Edel Karoline; $\frac{3}{3}$ 1894, kjøbmand Konrad O.; 4; M., M., M.
9. Petersen, Borgny Friis; $\frac{9}{5}$ 1895, overretssagfører Kr. Friis P.; 3; M., M., M.
10. Syltevik, Signy Marie; $\frac{1}{8}$ 1894, kirkesanger M. O. S; 4; M., M., M.

b) Hovedkarakter: **Tilfredsstillende.**

11. Andersen, Harald Berg; $\frac{30}{5}$ 1895, baker Andr. K. A; 4; T., T., T.
12. Brunvold, Jonas Nilsen; $\frac{21}{6}$ 1894, arbeider Nils J. B.; 4; T., T., T.
13. Hagerup, Trygve Alexander; $\frac{28}{10}$ 1893, verksmester Oluf H.; 4; T., T., M.

14. Hansen, Johan; $\frac{13}{1}$ 1895, handelsmand Hans L. N. H.; 3; M., T., T.
15. Iversen, Haakon Hilmar; $\frac{18}{12}$ 1894, kinematografeier H. I.; 3; M., Ng., T.
16. Rødstøl, Knut; $\frac{21}{3}$ 1894, fattigforstander M. K. R.; 5; M., M., M.
17. Schjelderup, Peter; $\frac{11}{6}$ 1895, overlærer Ole B. S., †; 1; M., M., M.
18. Amdam, Louise; $\frac{12}{6}$ 1894, handelsborger Severin A.; 4; T., M., M.
19. Behrentz, Alyson Maria Chardes; $\frac{2}{11}$ 1893, blikkenslager And. M. B.; 4; M., M., M.
20. Gotaas, Svanhild; $\frac{5}{5}$ 1896, adjunkt A. S. G.; 4; T., M., M.
21. Leite, Karen Margrethe; $\frac{23}{5}$ 1894, handelsbestyrer K. J. L.; 4; T., M., M.
22. Myrold, Elisabeth; $\frac{28}{6}$ 1893, bygningssnekker Ole A.M.; 2; T., M., M.
23. Paulsen, Inger; $\frac{31}{8}$ 1894, kjøbmand Johs. M. P.; 4; M., T., T.
24. Ringdal, Elise; $\frac{30}{7}$ 1892, sogneprest Peder R., †, Strand; 1; M., M., M.
25. Schjelderup, Nina Josefine; $\frac{18}{11}$ 1893, overlærer Ole B. S., †; 1; M., M., M.

c) Hovedkarakter: **Nogenlunde tilfredsstillende.**

26. Larsen, Sverre; $\frac{23}{11}$ 1893, kjøbmand Laur. Sev. L.; 3; T., Ng., T.
27. Bakke, Magnhild Kristiansdatter Sogge; $\frac{19}{1}$ 1893, gaardbruker Kristian E. Sogge-Bakke, Grytten; 1; T., M., M.
28. Bakke, Ruth; $\frac{27}{9}$ 1894, kjøbmand Lars B.; 4; T., T., T.

d) **Ingen hovedkarakter,**

da han var fritat for sløid og gymnastik.

29. Valderhaug, Karl Lauritz; $\frac{7}{2}$ 1892, gaardbruker Knut J. O. V., Valderø; 2; T., T., M.

Der var anmeldt 1 privatist som bestod eksamen med hovedkarakteren Ng.tf. Der var anmeldt 5 til tillægsprøve,

derav 3 i tysk, 1 i engelsk, 1 i matematik. Av disse møtte 1 ikke, 1 bestod ikke den skriftlige prøve. Følgende av skolens tidligere elever, som alle tok eksamen med indskrænket fagkreds i 1909, fik derefter hovedkarakter: 1. Fladmark, Odd: Tf.; 2. Myklebust, Frida: M.tf.; 3. Jøraanstad, Kristine: Tf.

Følgende lærere ved Aalesunds skole fungerte som censorer ved de muntlige prøver i Florø og Molde:

1908. I Florø: rektor Bassøe i historie og geografi 22. og 23. juni, adjunkt Ihle i naturfag IV og matematik 25.—27. juni. I Molde: adjunkt Fadum i naturfag III og IV 25.—29. juni, adjunkt Gotaas i norsk (for privatisterne) 24.—26. juni.

1909. I Florø: adjunkt Høeg i norsk og historie; adjunkt Fadum i naturfag III og matematik. I Molde: adjunkt Gotaas i norsk og for skolens elever i tysk 25.—28. juni; overlærer Oftedal i naturfag for privatisterne 24. juni.

1910. I Florø: adjunkt Grieg i tysk og engelsk 27.—28. juni; adjunkt Ihle i naturfag III 28.—29. juni; kun for privatisterne: adjunkt Gotaas i norsk, historie og geografi 22.—24. juni, og adjunkt Ihle i matematik 28.—29. juni. I Molde: adjunkt Bøe i norsk, og for privatisterne i engelsk 23.—28. juni; adjunkt Ihle i naturfag for privatisterne 24.—25. juni.

B. Artium.

Efter undervisningsraadets bestemmelse avholdtes der for skolens elever **prøver i følgende muntlige fag** med følgende censorer

1908: tysk, c. adj. Bøe; historie, c. rektor Bassøe; geografi, c. adj. Fadum; naturfag, c. adj. Ihle.

1909: norsk, c. overl. Torkildsen (K.); tysk, c. overl. Torkildsen (K.); matematik, c. adj. Fadum.

1910: norsk, c. adj. Høeg; engelsk, c. rektor Hermannstorff; historie, c. adj. Gotaas; gymnastik, c. folkeskolelærer Køyen.

De mundtlige prøver avholdtes i 1908 22.—29. juni, i 1909 23. juni—1. juli, i 1910 23.—30. juni.

I de øvrige fag blev de karakterer gjældende som faglæreren før eksamsens begyndelse havde git for elevernes standpunkt.

Utfaldet av artium.

I 1908 anmeldtes 4 elever, i 1909 7 elever, i 1910 7 elever, som alle bestod eksamen.

I navnefortegnelsen over eleverne er opgit 1) fødested, 2) fødselsaar og -dato, 3) fars navn, stilling og bopæl, 4) naar vedkommende har tat middelskoleeksamen, og hvor, saafremt det ikke er i Aalesund.

1908.

1. Ihlen, Harry; Trondhjem $\frac{27}{4}$ 1890, bankchef Emil K. I., Aalesund; 1905.
2. Knudsen, Erling Birger; Kr.sand S. $\frac{2}{12}$ 1889, sløidlærer Knud K., Aalesund; 1905.
3. Ringdal, Arnold Berg; Røldal $\frac{12}{4}$ 1890, sogneprest Peder R., Strand; 1905.
4. Rinnan, Haakon Adalstein; Bergen $\frac{30}{5}$ 1887, dampskibsekspeditør Lauritz B. R., Aalesund; 1904.
5. Rønneberg, Christopher Brinchmann; Aalesund $\frac{12}{7}$ 1890, grosserer Joak. R., Aalesund; 1905.

1909.

1. Bruseth, Alf Johan; Borgund $\frac{23}{8}$ 1889, lensmand Paul B., Borgund; 1906.
2. Eidsvig, Aron Alexander; Aalesund $\frac{12}{8}$ 1889, agent Carl B. E., Aalesund; 1906.
3. Kvam, Lorentz Normann; Kabelvaag $\frac{9}{7}$ 1891, politimester Martin K., Aalesund; 1906.
4. Monsen, Agnes Henriette; Aalesund $\frac{21}{1}$ 1887, bakermester Henrik M., Aalesund; 1906.
5. Ringdal, Gisle Kristian Berg; Røldal $\frac{12}{4}$ 1890, sogneprest Peder R., Strand; 1906.
6. Sæle, Nikolai Andersen; Naustdal i Førde $\frac{20}{1}$ 1886, gaardbruker Anders M. S., Naustdal; 1904.

7. Telnæs, Arnfinn Mikal; Sund $\frac{5}{9}$ 1887, kirkesanger
Nils T., Sund; 1907.

1910.

1. Andersen, Arvid; Aalesund $\frac{13}{8}$ 1892, kateket Johan L. A.,
Egersund; 1907, Egersund.
  2. Halvorsen, Frøystein; Talvik $\frac{3}{1}$ 1891, sogneprest An-
ders H., Borgund; 1907.
  3. Nørve, Sigurd Andreas; Borgund $\frac{21}{7}$ 1890, bankkas-
serer Lauritz N., Borgund; 1907.
  4. Paulsen, Peder Marcellus Berlin; Aalesund $\frac{16}{7}$ 1891,
ligningssekretær Peder V. M. P., Aalesund; 1907.
  5. Rønneberg, Joakim Holmboe; Aalesund $\frac{16}{4}$ 1892, gros-
serer Joak. H. R., Aalesund; 1907.
  6. Thorheim, Lovise Sofie; Starheim, Nordfjord, $\frac{11}{1}$ 1890,
bygningssnedker Simon A. O. Th., Aalesund; 1907.
  7. Voldsæter, John; Bergen, $\frac{29}{3}$ 1891, furer og revisor
Ole I. J. V., Aalesund; 1907.
-

		Norsk skr.	Tysk skr.	Mat. skr.	Eng. skr.	Norsk	Tysk	Engelsk	Fransk	Historie	Geografi	Naturfag	Matematik	Gymnastikk	Hovedeks.r.
1908	1. Ihlen, Harry.....	Ng.tf.	M.tf.	S.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf. (36:13)
	2. Knudsen, Birger ...	M.tf.	M.tf.	Tf.	Ng.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	M.tf. (32:13)
	3. Ringdal, Arnold	M.tf.	S.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	S.tf. (40:13)	
	4. Rinnan, Haakon....	Tf.	M.tf.	Ng.tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	Ng.tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	(26:12)
	5. Rønneberg, Chr.....	Ng.tf.	Tf.	Tf.	Ng.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	(29:13)
	1. Bruset, Alf.....	Ng.tf.	Ng.tf.	Tf.	Ng.tf.	Ng.tf.	Ng.tf.	Tf.	Ng.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf. (24:13)
	2. Eidsvig, Aron.....	Ng.tf.	Ng.tf.	Tf.	Ng.tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	Tf. (27:13)
1909	3. Kvam, Lorentz.....	M.tf.	S.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	S.tf. (40:13)
	4. Monsen, Agnes.....	M.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	—	M.tf. (33:12)
	5. Ringdal, Gisle.....	Tf.	S.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	frit.	M.tf. (36:12)
	6. Sæle, Nikolai	M.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf. (33:13)
	7. Telnæs, Arnfinn....	Ng.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf. (33:13)
	1. Andersen, Arvid ...	Tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf. (37:13)
	2. Halvorsen, Frøystein	Tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf. (34:13)
1910	3. Nørve, Sigurd.....	Tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf. (32:13)
	4. Paulsen, Peder.....	Tf.	Tf.	Tf.	Ng.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf. (32:13)
	5. Rønneberg, Joakim .	Tf.	Tf.	Ng.tf.	Ng.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	(30:13)
	6. Thorheim, Lovise...	Tf.	Ng.tf.	Ng.tf.	Ng.tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	—	Tf. (25:12)
	7. Voldsæter, John....	Tf.	Tf.	Mtlg.	Ng.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	Tf. (26:13)

Følgende lærere ved Aalesunds skole fungerte som censorer ved de mundtlige prøver i Kristiansund:

1908. Overlærer Jæger i tysk og engelsk 22. og 23. juni; overl. Oftedal i matematik og naturfag 26. og 27. juni.

1909. Rektor Bassøe i historie 23. juni. **1910.** Overlærer Jæger i engelsk og fransk 21.—23. juni.

C. Optagelsesprøve til I middelklasse

holdtes 22. og 23. juni 1908 og 1909, 20.—22. juni 1910.

D. Aarsprøver i skriftlige fag

holdtes i 1908 23.—29. juni, i 1909 23.—30. juni, i 1910 22.—30. juni.

Avslutningsfesten holdtes i 1908 1. juli kl. 11, i 1909 2. juli kl. 11, begge aar i gymnastiksalen, i 1910 2. juli kl. 11 i Avholdshjemmets festsal.

Skolen begyndte efter ferierne i 1907 23. august kl. 11, i 1908 20. august kl. 11 og i 1909 21. august kl. 11.

IX. BIBLIOTEKET OG SAMLINGERNE.

Efter den store brand i januar 1904 har forstanderskapet ikke opført noget beløp til bibliotek, samlinger og øvrige læremidler paa sit forslag til kommunalt budget. Man har hittil nøjet sig med assurancesummen. Dog er der opført og bevilget kr. 50 aarlig til undervisningsmidler for kemi. Da der nu kun er saa meget igjen at man saa vidt klarer sig ut 1911, skal her kortelig gjøres rede for hvorledes beløpet er anvendt.

Indtægt:

Assurancesum indsats i Aalesunds Kreditbank 1 ⁷ / ₈ 1904 . . . kr. 15 000.00	
Renter for 1904: kr. 419.32, 1905: kr. 414.94 . . . . . ,	834.26

Transport kr. 15 834.26

	Transport kr. 15 834.26
Renter for 1906: kr. 376.82, 1907: kr. 273.64 . . . . . ,	650.46
" 1908: kr. 158.11, 1909: kr. 73.17, 1910: kr. 30.93 ,	262.21
Indbetalt af de Rønnebergske legater $\frac{27}{8}$ 07 . . . . . ,	503.63
	<hr/> kr. 17 250.56
Utgift:	
Biblioteket	kr. 9 078.82
Samlingerne	, 7 419.58
Andre læremidler	, 418.18
Balance	, 333.98
	<hr/> kr. 17 250.56

Av den til biblioteket anvendte sum er kr. 440.77 medgaat til hylder, kr. 1015.05 til inddeling. Resten (kr. 7623.00) er anvendt til indkjøp av bøker, saaledes: ordbøker kr. 630.35, tidsskrifter kr. 702.90, historie kr. 1533.87, literaturhistorie kr. 126.89, geografi kr. 659.30, naturfag kr. 752.68, matematik kr. 30.55, sprogvitenskap kr. 58.55, dansk-norsk skjønlitteratur (ogsaa oversættelser) kr. 1245.38, tysk kr. 104.33, engelsk kr. 239.35, fransk kr. 36.15, teologi kr. 239.30, filosofi kr. 28.05, kunst kr. 90.43, pædagogik kr. 16.35, videnskapsselskapets skrifter kr. 90.00, historisk arkiv kr. 45.00, Le Matin kr. 75.52, diverse kr. 261.70, skolebøker kr. 656.35 (derav til norsk kr. 103.50, tysk kr. 160.55, engelsk kr. 53.50, fransk kr. 52.10, historie kr. 85.80, matematik kr. 58.35, naturfag kr. 57.75).

Av den til samlingerne anvendte sum er kr. 1099.89 medgaat til skaper og montrer. Resten (kr. 6 319.69) er anvendt saaledes: kr. 1 301.97 til den fysikalske samling, kr. 206.28 til den kemikalske, kr. 1850.86 til de naturhistoriske samlinger (derav kr. 632.55 til utstoppede dyr, kr. 120.50 til dyreskeletter, kr. 141.00 til zoologiske præparerter, kr. 80 til modeller av fiske, kr. 109.40 til et menneskelig skelet, kr. 148.22 til anatomiske modeller, kr. 524.79 til botaniske modeller, kr. 84.40 til mineraler); kr. 557.49 til plancher (botaniske, zoologiske, anatomiske, fysiske, geografiske, historiske); kr. 578.70 til indrammede væggbilleder (historiske, geografiske); kr. 1247.46 til karter, globus og tellurium; kr. 277.30 til stereoskopbilleder; kr. 200.50 til modeller til tegneundervisningen; diverse kr. 99.13.

De til andre læremidler anvendte kr. 418.18 fordeler sig saaledes: kr. 221.58 til harmonium, kr. 93.80 til apparater til stavsprang, football og basketspil, samt kr. 102.80 som bidrag til den nye fane.

Bibliotekets tilvekst siden 1907.

(De som er optat i katalogen over „discipelbiblioteket“ er ikke medtatt).

1907—08.

- Amundsen, V., den unge Luther. Kbh. 1907. (815).
 Andagtsbok for smaa børn, for skoleungdommen, for konfirmanter,
 utg. av d. luth. bokmission. (852) G.
 Aristofanes, overs. av Dorph. (573 b).
 Benzon, Otto, Moderate løjer. Kbh. 1900. (866) G.
 Berge, Fr., Schmetterlingsbuch. St.gart 1889. (804).
 Bernheim, Einleitung in die Geschichtswissenschaft. 1907. (159).
 Blomberg, L., ægde Karl X Gustaf rättnärtiga skäl för sitt fredsbrott
 1658? 1907. (891) G.
 Bohnert, F., Elementare Stereometrie. 1902. (826).
 „ Ebene u. sphärische Trigonometrie. 1906. (827).
 Bugge, Sophus, Populær videnskabelige foredrag. 1907. (258 b).
 Call, Annie Papson, Kunsten at hvile. 1907. (813).
 Christensen, Hj., Det retfærdige spil. 1900. (195 b) G.
 Christensen, N., og Th. Sundorph, Praktiske øvelser i fysik for gym-
 nasiет. Kbh. 1901. (808).
 Clausen, J., Skandinavismen historisk fremstillet. Kbh. 1900. (879).
 Collin, Chr., Bjørnstjerne Bjørnson. I—II. (807).
 Dahl, L., Den off. sundhetspleie m. h. t. norske forhold. 1879. (884) G.
 Daudet, A., En hindring. Kbh. 1892. (864) G.
 Dittmar, H., Die deutsche Geschichte. 1892. (952).
 Egge, Peter, Jakob og Kristoffer. 1900. (874) G.
 Erklæringer ang. revision av undervisningsplanen. 1882. (888).
 Feddersen, A., Havet, dets opdagelse og erobring. 1903. (900).
 Fett, Harry, Akershus gjenreisning. 1899. (612 b) G.
 Forhandlinger i Videnskabsselskabet i Christiania. 1858—1890. 1—32
 bind. (897).
 Forhandlinger i Historisk-filosofisk klasse. 1894—1906. (897).
 Garborg, Arne, Trætte mænd. Kr.a 1897. (247 b).
 „ Fred. Kra. 1905. (247 c).
 „ Den burtkomne faderen. Kra. 1905. (247 d).
 „ Haugtussa. Kra. 1902. (247 e).
 Hamsun, K., Dronning Tamara. 1900. (877).
 Hecker, O., Dizionario italiano-tedesco. 1905. (844).
 Heine, Heinr., Werke. Halle. I—IV. (839).
 Henriksen, G., Sundry geological problems. 2 ed. (906).
 Hostrup, Helge, Snævre grænser. 1900. (870) G.
 Høst, Anekdoter til skildring af Napoleon. Kbh. 1814. (833).
 Ibsen, Henrik, episke Brand; udg. af K. Larsen. Kbh. 1907. (215 b).
 James, W., Religiøse erfaringer. Overs. Kbh. 1906. (889).

- Kalidasa, Urvasi och hennes hjälte. Overs. af H. Andersson. Lund 1906.
 (892) G.
- Kielland, Alex., Breve, udg. af hans sønner. 1907. I—II. (136 b).
- Kjerulf, Th., Udsigt over det sydlige Norges geologi med atlas. 1879.
 (904).
- Kluge, Hermann, Geschichte der deutschen Nationalliteratur. 1907. (846).
- Knudsen, Knud, Maalstriden. 1881. (449 b) G.
- Lamartine, Graziella. Paris. 1879. (861) G.
- Landfrieth, E., Theorie der algebraischen Funktionen und ihrer Integrale. Leipz. 1902. (828).
- Larsen, Amund, Oversigt over de norske bygdemaal. 1897. (2031).
- Larssen, Chr., Lære- og haandbog i det tyske forretningssprog. Kra.
 1899. I. (821).
- Livius, röm. Geschichte, übers. von Hertel. 1844. V—VIII. (812) G.
- London Magazine. 1908. (814).
- Lund, J. G., Beretning om en studiereise til Kjøbenhavns og Göteborgs materialprøveanstalter. Trondhj. 1906. (896) G.
- Macaulay, History of England. Tauchn. 1849. I—X. (843).
- Maupassant & Normand, Musotte. Overs. 1891. (865) G.
- Meyer, W. Franz, Differential- u. Integralrechnung. 1901. I—II. (829).
- Moderna språk. Göteborg 1908. (840).
- Møller, Sophie, Henrik Ibsens haandskrift. (893) G.
- Nielsen, Yngvar, Af Norges historie. Stkh. 1904. (259 d).
- Nyrop, Kr., Fortids sagn og sange. II: Den evige jøde. 1907. (385 b).
- Oehlenschläger, Sankt Hansaftensspil, udg. af Liebenberg. (741 b).
- Oldenburg, H., Om relativa tal. 1907. (890) G.
- Olshausen, Lehrbuch der Moral u. Religion. Schlw. 1799. (856) G.
- Passarge, L., Henrik Ibsen. Leipz. (905).
- Platon, Sokrates's forsvar, overs. af J. Aars. 1908. (290 b) G.
- Rheinhard, W., Schönheit u. Liebe. 1904. (857) G.
- Rolfsen, Nordahl, Verdenshistorien i skildringer og livsbilleder (Lys over land). 1907—10. G. B. N. F. (818). I—II.
- Schäfer, Dietrich, Weltgeschichte der Neuzeit. Berlin 1908. I—II. (902).
- Schubert, Hermann, Elementare Arithmetik u. Algebra. 1899. (830).
 „ Niedere Analysis. I. 1908. (830 b).
- Schøyen, Carl, Lænker og luer. Kra. (873) G.
- Simon, Max, Analytische Geometrie der Ebene. 1900. (831).
- Smith, Johs., Træk fra dyrenes liv. Kra. 1906. (834).
- Sproglig-historiske afhandlinger viede Sophus Bugges minde. Kra.
 1908. (820).
- Stavnem, P. L., Overnaturlige væsner og symbolik i Ibsens Peer Gynt.
 (883) G.
- Søderberg, Edv., De umyndige. Kbh. 1899. (871) G.
- Sørensen, A., Dansk rim-ordbog. (880).

- Taine, Napoleon Bonaparte. (Tusen hjems utg.) (875).
- Tews, J., Moderne Erziehung in Haus u. Schule. 1907. (899).
- Utkast til undervisningsplaner. Kra. 1884. (888 b) G.
- Vidsten, Chr., dansk-norsk ordbog. Lervik 1907. (811).
- Vor nationale sag og valgene. Kra. 1897. (894) G.
- Weisse, I. P., Tiberius og Nero. Kra. 1882. (805).
- „ Populære forelæsninger II. Kra. 1886. (806).
- Wirbling, Carl, Ringstorpsfynden. 1906. (898) G.
- Zola, E., La débâcle. Paris 1905. (907).
- Æschylos, Den bundne Prometheus. Perserne. De bønfaldende. De syv mod Thebe. Overs. af N. V. Dorph. Kbhv. 1854. (868).
1908—09.
- Aagaard, A., Myretuen og dens beboere. Kra. 1908. (924).
- Aall, Anathon, Vort sjælelige og vort etiske liv. 1900. (1024).
- Anderssen, Otto, Skolen for skolens opgaver. 1908. (730 c).
„ Billeder av dannelsesarbeidets historie. 1908. (730 d).
- Anz, Heinrich, Die lateinischen Magierspiele. 1905. (925).
- Arrhenius, S., Människan inför världsgåtan. 1907. (407 c).
- Auswahl Dichtungen u. Prosastücke v. A. Lüben. 1871. (1006) G.
- Balladen, ausgewählte, Goethes u. Schillers. Mit ausführlichen Erläuterungen v. Dr. J. Heuwes. 1903. (202).
- Barstad, H. J., Leirdølernes saga. Kra. 1901. (915).
- Beckmann, N., Föräldraintresse och lärareintresse. (1056).
- Bendixen, B. E., Et omrids af Norges handelshistorie. 2. opl. (1053).
- Beyer, Fr., Französische Phonetik. 1908. (933).
- Blanc, T., Christiania Theaters Historie. 1827—1877. Kra. 1899. (1015).
„ Norges første nationale Scene (Bergen 1850—1863). Kra. 1884. (1016).
- Bousset, W., Die Religion des Judenthums im neutestamentlichen Zeitalter. 2. Aufl. (922).
- Brandes, Georg, Levnet. Kbh. 1905—08. I—III. (214 b).
- Brate, E., Oldnorsk metrik (i samme bind: Reinhart Fuchs, herausg. v. Riesenberger. Halle 1886). (1043) G.
- Braune, W., Althochdeutsches Lesebuch. (997) G.
- Brehm, A., Dyrenes liv. 1907. I—III. (942).
- Bruun, Schou, Grammaire française. Chra. Asch. 1899. (425).
- Brynildsen, Norsk-engelsk ordbog. 1892.
„ engelsk-dansk-norsk ordbog. 1902—07. I—II. (313). 2 eks.
- Crowe, Catherine, The Night Side of Nature or Ghost and Ghost Seers. London. (978).
- Daae, Anders, De norske kongers hyldning og kroning. 1906. (912).
- Dahlerup, Hans B., Mit livs begivenheder. 1790—1814. (964).
- Danmarks malerkunst. Billeder og biografier, samlet af Chr. Been. Kbh. 1902. (1013).

- Dickens, Skizzere i udvalg, udg. af Jakob Løkke. (993).
- Dittmar, H., Die deutsche Geschicht. 1873. (952).
- Edda, den ældre, overs. af Gjessing. Kra. 1899. (1029).
- Eibe, 100 timer i tysk. Kbh. (1000) G.
- Eitrem, H., Samarbeide mellem landsmaal og riksmaal. 1908. (144 d).
- Ellinger, Naturen og dens kræfter. 1897—98. (1046) G.
- Engelske digtere, Udvælg af, ved A. Hansen. Kbh. 1905. (982).
- Erslev, Kr., Dronning Margrethe og Kalmarunionens grundlæggelse. Kbh. 1882. (946)
- Esmann, G., Alexander den store. Kbh. 1900. (1019).
- Fasting, G., Læsekunsten. Kbh. 1891. (941).
- Ferrier, Miss, The Inheritance. London. (981).
- France, Anatole, Vie de Jeanne d'Arc. Paris. I—II. (1047).
- Frölich, Kr., Vildtvoksende medicinske planter. 1908. (930) G.
- Færden, M. J., Aandsbrydningerne indenfor Israel. 1908. I. (960).
- Gantter, L., Study and Recreation. Eng. Chrestomathie. 2 curs. Sttg. 1874. (1009) G.
- Garborg, Arne, Heimkomin son. 1908. (247 g).
- Gerstäcker, F., Der Wahnsinnige. 1857. (1038) G.
- Gjelsvik, N., Nationalt sjølvstende og millomfolkelegt samarbeid. Oslo 1907. (1048) G.
- Goethe, Hermann u. Dorothea. Udg. af Hallgren. Stkh. 1880. (837 c) G.
- Grimeland H., Repetitionskursus i botanik. Kra. 1909. (1058) G.
- Grundtzmann & Lind, Stor København. Kbh. 1907. I—II. (962).
- Hackländer, Europäisches Sklavenleben. I—III. (944).
- Hagelin, H., British Institutions for the Use of Schools. Stkh. 1908. (961).
- Haggard, Rider, King Solomon's Mines. London 1907. (917).
- ” Kong Salomons miner. Overs. Kbh. 1898. (917 b).
- Hahn, K. A., Althochdeutsche Grammatik. 1822. (1002) G.
- Haller, A. v., Alfred, König der Angelsachsen. 1773. (1041) G.
- Hamsun, Knut, Samlede romaner og fortællinger. (877).
- Hansen P., den danske skueplads. Illustr. Kbh. I—III. (533 c).
- Harte, Bret, The Twins of Table Mountain. Tauchn. 1879. (966 a).
- Hartman, C. V., Handbok i svenska trädgårdsskotslen. 9 h. Växt nomenclatur. (931) G.
- Heggtveit, H. G., Den norske kirke i det 19. aarh. Kra. (1052).
- Heilagra manna sögur. Udg. af Unger. 1877. (1042) G.
- Histoire de Sindbad le Marin par Galland. (984).
- Hjort, P., Tysk læsebog. Kbh. 1849. (1001) G.
- Hjortdahl, Th., Fremstilling av kemiens historie. Kra. 1906. (940).
- Hopstein, P., Vaterländische Geschichte. Køln. (999).
- Houssaye, H., 1814. 58 éd. Paris. (953).
- ” 1815. Paris 1908. I—III. (953).
- Huitfeldt, H. J., Christiania Theaters Historie. Kbh. 1877. (1014).

- Ipsen, J. J., For alle elskere af fransk sprog. 1908. (920.)
- Jensen, Joh. V., Bræen. Myter om istiden. Kbh. 1908. (934).
- ” Den gotiske renæssance. 1901. (934 b).
- Jespersen, Otto, Større engelsk grammatik paa historisk grundlag. I: Lyd og skrift. Kbh. 1909. (287 d).
- Johan-Olsen, Dr. Olav, Sopbogen. Kra. 1907. (928) G.
- Jägerskjöld, L. A., Om spel och parringsleker bland djuren. 1908. (954).
- Jørgensen, A. D., Johannes Ewald. Kbh. 1888. (1021).
- Kaemmel, O., Ill. Geschichte der neuesten Zeit. 1902. (1034).
- Kaltschmidt, Wörterbuch der englischen u. deutschen Sprache. 1849. (1010) G.
- Kjerulf, Th., Tre digtkranse. Kra. 1866. (904 b).
- Kofod, H. A., Nyere historie I. Kbh. 1825. (1040) G.
- Kohut, A., Allerlei neue Bismarckiana. Leipz. (998).
- Kolthoff, G., och L. A. Jägerskjöld, Nordens fåglar. Stkh. 1898. (809).
- Krarup, F. C., Jesus, Guds søn. Kbh. 1908. (923).
- Krogsgaard, Geografisk billedatlas (Nordeuropa, Sydeuropa, Danmark, Afrika, Asien I og II, Nord-, Syd-Amerika, Grønland, Australien. Gyld. 1904. (172).
- Krüger, Gustav, Syntax der englischen Sprache. 1904. (2255).
- ” Englische Ergänzungsgrammatik. 1898. (2254).
- Kuntze, G., Napoleon-Anekdoten. Sttg. 1907. I—II. (950).
- Lamb, Ch., Tales from Shakespeare. Tauchn. (627 c) G.
- Lange & Nielsen, fransk-norsk ordbog. 1903. (21).
- Larsen, Amund, Kristiania bymaal. Kra. 1907. (152 b).
- Lehmann, H., Velstandslære. I. Kra. 1872. (1045) G.
- Levertin, Oscar, Lifvets fiender. Stkh. 1906. (1027).
- Lie, Erik, Den europæiske litteratur i kulturhistoriske billede. 1896. (916).
- Lie, Mons, Lombardo og Agrippina. Kra. 1898. (1026).
- Martensen, H., Jacob Böhme. Kbh. 1881. (951).
- Martin, E., Mittelhochdeutsche Grammatik u. Wörterbuch zu Niebelungenlied. (1005) G.
- Meidell, G. Th., Tro. Kra. 1901. (1023).
- Morén, C. G., Tyskt konstruktionslexikon. 1905. (939).
- Munch, A., Nye digte. Kra. 1862. (738) G.
- Møller, Arnold, Sundhedslære. Kbh. 1907. (921).
- Møller, Birgitte, Dyrenes liv. Med 380 afbildninger. Kbh. 1893. I—III. Ib. i 1 b. (107).
- Noreen, A., Utkast til föreläsningar i urgermanisk Guddlära. Upsala 1890. (1049) G.
- Nygaard, M., Norrøn syntax. 1905. (447).
- Olafsen, O., I gamle dage. Skildringer fra Hardanger. 1908. (918).

- Otfrids evangelienbuch. Herausg. v. P. Piper. I—II. (996) G.
 Parmann, Lidt om anskuelsesundervisning. Kra. (955) G.
 Paz y Melia, Taschenwörterbuch der spanischen u. deutschen Sprache. Berlin. (985).
 Petit de Julleville, Leçons de littérature française. I—II. Paris 1891. (1033) G.
 Pflüger, J. G. F., Sammlung von Mustersätzen für den Unterricht in der deutschen Sprache. 1868. (1051) G.
 Plautus, To komedier overs. af Forchhammer. Kbh. 1886. (1020).
 Rangel-Nielsen, dansk-norsk-fransk ordbog. (21).
 Reade, Ch., The Cloister and the Hearth. London 1907. (935).
 Schäfer, Dietrich, Die deutsche Hanse. 1903. (902 b).
 Schéle, Ch. v., Foder- och köksväxter m. m. Stkh. 1907. (932) G.
 Schéler, Auguste, Dictionnaire d'étymologie française. 1888. (949).
 Schiller-Anekdoten. Herausg. v. Th. Manch. Stuttg. (995).
 Schjøth, A., Geografisk beskrivelse over Norge. Kra. 1849. (1050) G.
 Schmeil, Otto, Lehrbuch der Botanik. 1908. (725).
 Schroeber, Grundzüge u. Haupttypen der Englischen Literaturgeschichte. I—II. (159 b).
 Schwab, G., Schillers Leben. (994).
 Schøyen, W. M., Insekts- og sop-fordrivende midler. 1908. (929) G.
 Scott, Michael, Tom Cringle's Log. London. (977).
 Shakespeare, Works. London. 1891. (627 b).
 Shelley, Mrs., Frankenstein or the modern Prometheus. London. (990).
 Shorthouse, J. H., John Inglesant, a Romance. Tauchn. 1907. (945).
 Siewers, dr. Wilh., allgemeine Länderkunde (406): Afrika, von Friedr. Hahn. 1901.
     " Nordamerika. Von dr. Emil Deckert. 1904.
 Skram, Amalie, Samlede verker. Folkeutg. Kra. (1031).
 Stevenson, R. L., Weir of Hermiston. Tauchn. (733).
 Stigaard, Vilh., fransk-dansk-norsk ordbog. 1906. (522).
 Strenglege eller Sangenes Bog. Overs. af W. Hjelm. Kra. 1850. (1044) G.
 Strindberg, A., Hemsöborna. Stkh. 1906. (1022).
 Theaters, det kongelige, Repertoire. Kbh. (1017) (ialt 89 numre).
 Tolstoi, L., Kristi lære og kirkens lære. Kbh. 1894. (842 b).
     " Hvori bestaar min tro? Kbh. 1889. (842 c).
     " Kreutzersonaten. Kbh. 1902. (842 d).
 Ulbricht, E., Erzählungen aus der deutschen Geschichte. 1903. (1011) G.
 Vietor, W., Deutsches Aussprachewörterbuch. 1908. (1057).
 Visted, Kristofer, Vor gamle bondekultur. Kra. 1908. (958).
 Vogt, R., Alkoholens indflydelse paa sjælsevnerne. (1060) G.
 Walther, Joh., Geschichte der Erde u. des Lebens. 1908. (965).

- Waitz, Hans, Die Pseudoklementinen Homilien u. Rekognitionen.
Leipz. 1904. (927).
- Weis, Fr., Livet og dets love. Kbh. 1909. (99 b).
- Werner, dr. Johs., Der Paulinismus des Irenæus. 1889. (926).
- Wüstmann, G., Allerhand Sprachdummheiten. 1908. (919).
- Zola, E., Angeline. Overs. Kra. 1899. (907 b).

1909—10.

- Aars, Dr. Kr. B.-R., Tømmermandens sørn. Kra. Asch. 1910. (1301).
- Aktstykker til de norske stændermøders historie 1548—1661. Utg. av
d. norske hist. kildeskriftkommission ved Dr. Osc. Alb. John-
sen. Kra. 1910. (1327) G.
- Alnæs, Ivar, Norsk uttaleordbok. Kra. Asch. 1910. (1271). Ib.
- Arnamagnæanske haandskrift, det, 81 a Fol. (Skálholts bók yngsta)
utg. av d. norske hist. kildeskriftkommission ved A. Kjær. 1ste
hefte. Kra. 1910. (354) G.
- Barnard, M. R., Sketches of eminent English Authors with Extracts
from their works. Chra. Malling 1862. (1149). Ib.
- Bing, Just, Henrik Ibsen. Kbh. Schønberg. U. a. (1276). Ib.
- Bojer, Johan, Den evige Krig. Kra. Norli 1900. (1262). Ib.
- Bugge, Sophus og Rikard Berge, Norske eventyr og sagn. G. B. N. F.
1909. (1094). Ib.
- Caine, Hall, Den fortalte sørn. G. B. N. F. 1909. (1268). Ib.
- Christensen, Hjalmar, Et liv. Kra. Asch. 1909. (1197). Ib.
- Christian Fredrik og Carsten Ankers Brevveksling 1814, samt Uddrag
af deres Breve fra 1801—13 og fra 1815—17, samlet af C. J.
Anker. Kra. Asch. 1901. (1172). Ib.
- Claretie, Jules, Cigaretten og to andre fortællinger. Overs. af A.
Trampe Bødtker (Bibl. f. d. tusen Hjem). U. a. + Gjøglere,
to fortællinger. Overs. af C. U. Kra. Camm. 1890. (1151). Ib.
- Coppée, François, Mesterstykket. Overs. af A. Langsted + Skisser
og Fortællinger, overs. af N. Th. Wallem. Kra. Camm. & Fabr.
1890. (1152). Ib.
- Daudet, Alphonse, Breve fra min mølle. Overs. af B. F. + Skisser
og fortællinger II. Overs. af N. Th. Wallem. Kra. Camm. &
Fabr. 1890. (1153) Ib.
- „ Fortællinger II. Overs. af P. Strøm. Kbh. (1154). Ib.
- „ Louise Féodor. Overs. af S. Graff. D. n. aktief. 1898. (1155). Ib.
- Diplomatarium Norvegicum. Chra. Malling. 1849—1907. I—XVII.
Ib. i 17 b. + XVIII 1. (1218).
- Dons, Carl, Zoologiske notiser. I: Bemerkninger om forveksling av
Folliculina med Filellum. (Særtryk). (1329) G.
- Drachmann, H., Kunstnere I—II. (I: Foraarsgrønt. II: En uromantisk
novelle). Kbh. U. a. (1150). Ib.

- Egge, Peter, En skibsgut. Kra. Norli 1892. (1255). Ib.
 Eitrem, S., Cicero og hans tid. Kra. Asch. 1910. (1304). Ib.
 Ellefsen, Olaf, Momenter ved gjennemgaaelsen av katekismen. Kra.
 Steen 1910. (1308).
 Falkberget, Johan, Urtidsnat. Kra. Asch. 1909. (1205). Ib.
 Falsen, Enevold, Skrifter. Samlede og udg. af Ludv. Stoud Platou.
 Kra. Lehmann 1821. I—II. (1318). Ib. i 2 b.
 Fett, Harry, Norges kirker i middelalderen. Kra. 1909. (1170). Ib.
 Flammarion, Camille, Verdens undergang. G. B. N. F. 1910. (1313). Ib.
 Gorki, Maksim, Varenka Olessov og andre fortællinger. Kbh. Gyld.
 1901. (1263). Ib.
 Gregersen, oberst N. J., Hvem berøvede kong Oskar den norske
 krone? Kra. Fabritius 1910. (1299).
 Gyllembourg-Ehrensvärd, Samlede skrifter. Kbh. Reitzel 1866—67.
 I—XII. (1316). Ib. i 6 b.
 Haandbok for norske speidergutter. Kra. 1910. (1307). G.
 Hamsun, Knut, En vandrer spiller med sordin. G. B. N. F. 1909.
 (1209). Ib.
 Harmsworth, History of the World. 1907—10. I—VIII. Ib. i 8 b.
 Haukland, Andreas, Eli Svartvatnet. G. B. N. F. 1909. (1068). Ib.
 Heiberg, Gunnar, Pariserbreve. Kra. Asch. 1900. (1067). Ib.
 Heiberg, Joh. Ludv., Prosaiske skrifter. Kbh. Reitzel 1861—62. I—XI.
 (1314). Ib. i 11 b.
 „ Poetiske skrifter. Kbh. Reitzel 1862. I—XI. (1315). Ib. i 11 b.
 Holbergii, Ludovici, epigrammatum libri septem. Nidarosiae. 1862.
 Fasc. prior. + Holbergs, Ludvig, epigrammer. Overs. fra den
 latinske Text af Jens Justesen. Trondhjem 1863. (1319). Ib.
 Holberg, Ludvig, Helte-Historier. Udg. af F. L. Liebenberg. Kbh.
 1864—65. I—II. (1321). Ib. i 2 b.
 Holst, dr. Axel, Skolehygiene, en oversigt for lærere. Kra. Asch.
 1909. (1080). Ib.
 Johnsen, dr. Osc. Alb., Hannibal Sehesteds Statholderskab 1642—1651.
 Kra. Asch. 1909. (1198). Ib.
 De juridiske studerendes fremtidsutsigter (endel statistik, utgit av
 juristforeningen). Kra. 1910. (1324). G.
 Kinck, Hans E., Sus, den yngstes ungdom. Kra. Asch. 1897. (1178). Ib.
 „ Fra Hav til Hei. Kra. Asch. 1897. (1179). Ib.
 „ Masker og mennesker. Kra. Asch. 1909. (1210). Ib.
 Kluge, Friedr., Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache.
 1910. (1204). Ib.
 Krag, Thomas, Enken. Kbh. Gyld. 1899. (1181). Ib.
 „ Mester Magius. G. B. N. F. 1909. (1208). Ib.
 „ Daudmandsholmen. Kra. Norli 1903. (1257). Ib.
 Krag, Vilhelm, Vandringssmand. Kra. Asch. 1907. (1184). Ib.

- Krapotkin, En anarkists erindringer. Kbh. Gyld. 1902. (1264). Ib.
- Lhotzky, Heinrich, Dit barns sjæleliv. Kra. Steen 1910. (1303). Ib.
- Lie, Bernt, Helle. Kra. Asch. 1909. (1199). Ib.
- Lie, Erik, Mogens Møllendamm og sønner. G. B. N. F. 1909. (1069). Ib.
- Magnussen, Johannes, dansk-norsk-engelsk ordbog. Kbh. Gyld. 1902. (1293). Ib.
- Malling, Mathilde, En Roman om Førstekonsulen. G. B. N. F. 1906. (1175). Ib.
- Mann, Thomas, Huset Buddenbrook. Kbh. Gyld. 1903. (1270). Ib.
- Marbot, General, Erindringer fra Napoleonstiden i utdrag. G. B. N. F. 1910. (1312). Ib.
- Martensen, Julius, Navnebog med glossar til Holbergs komedier. 1909. (1081) Ib.
- Martin, Rudolf, Deutsche Machthaber. 1910. (1250). Ib.
- Maupassant, Et Statskup og andre Fortællinger. + Zola, Festen i Coqueville og tre andre Fortællinger. Begge overs. af A. Trampe Bødtker. (Bibl. f. d. tusen Hjem). U. a. (1159) Ib.
- Mérimée, Carmen. + To Fortællinger: Arsène Guillot og Abbé Au-bain. Begge overs. af Hans Aanrud. + Matteo Falcone og to andre Fortællinger. Overs. af A. Trampe Bødtker. (Bibl. f. d. tusen Hjem). U. a. (1160). Ib.
- Molbech, O. C., „Skoven hævner“. Fortælling fra Virginien. G. B. N. F. 1904. (1256). Ib.
- Müller, Sigurd, Nordens Billedkunst. G. B. N. F. (1171). Ib.
- Møller, Carl, Paa farten. Københavnske billeder. G. B. N. F. 1909. (1269). Ib.
- Nationalbibliothek der deutschen Classiker. Hildburghausen & New York. 17. bind. (1227): Anthologie aus den Werken von Ernst Moriz Arndt und Johann Gottlieb Fichte. Ib.
- 34.—36. bind (1230): Anthologie der deutschen Epigrammdichter von 1650—1850. I 1—2. II 1—2. III 1—2. Ib. i 3 b.
37. bind (1236): Geist aus den sämmtlichen Werken von Johan Joachim Winkelmann und Franz Christoph Horn. Ib.
43. bind (1232): Geist aus den sämmtlichen Werken von Wilhelm Hauff und Ernst Wagner. Ib.
- 49.—50. bind (1234): Klopstock's Messias. I—IV. Ib. i 2 b.
51. bind (1235): Klopstock's Briefwechsel. I—II. Ib. i 1 b.
- 54.—55. bind (1229): Engel, J., Hauptwerke. I—III. (I: Der Philosoph für die Welt. Der Fürstenspiegel. II: Lorenz Stark. III: Dramen). + Kleist, H. v., Käthchen von Heilbronn. Ib. i 2 b.
61. bind (1228): Anthologie aus den Gedichten von Gottfried Bürger und Johan Heinrich Voss. Ib.
63. bind (1231): Gellert, Chr. Fürchtegott, Poetische Fabeln und Erzählungen. I—II. Ib. i 1 b.

66. bind (1233): Anthologie aus den Schriften von Alexander v. Humboldt. Ib.
- Nielsen, Yngvar, Grev Herman Wedel Jarlsberg og hans Samtid. 1779—1840. I: 1779—1814. Kra. Malling 1886—88. (1145).
- „ Bemerkninger ved det af Prof. Dr. J. E. Sars udgivne Skrift „Historisk Indledning til Grundloven“. Kra. Malling 1882. (1146).
- „ Grev Sandels's Statholderskab 1818—27. Kra. Malling 1873. (1148).
- „ Grev v. Platens Statholderskab 1827—29. Kra. Malling 1875. (1147).
- Nor, Tidsskrift for Videnskab og Literatur udg. af d. norske Studenter-samfund. Kra. 1840—46. I—III. (1223). Ib. i 3 b.
- Norges historie fremstillet av A. Bugge, E. Hertzberg, Osc. Alb. Johnsen, Yngvar Nielsen, J. E. Sars, A. Taranger. I², IV¹, VI². Ib.
- Olafsen, Arnet, Fra det engelske Underhus og det franske Deputeret-kammer. En stipendieindberetning (dok. nr. 69). (1214). Ib.
- Oliver, S. P., Madagascar. London 1886. I—II. (1247). Ib. i 2 b. G.
- Oversigt over luftens temperatur og nedbøren i Norge i 1908. (Sær-tryk av landbruksdirektørens aarsberetning) G.
- Pouchet, Naturens vidunder. (1217). Ib.
- Roget, P. M., Thesaurus of English Words and Phrases. London 1883. (1973). Ib.
- Sagen, Einar, Norsk her-mål. Oslo. Norli 1910. (1250). Ib.
- Sanders, Daniel, Wörterbuch der deutschen Sprache. 1860—65. I, II^{1 2}. Ib i 3 b.
- „ Wörterbuch der Hauptschwierigkeiten in der deutschen Sprache. Grosse Ausgabe. 1880. Ib.
- Sars, J. E., Norges politiske Historie 1815—85. Kra. 1904. (1173). Ib.
- Schilling, Dr. Max, Quellenbuch zur Geschichte der Neuzeit. Berlin 1890. (1331). Ib. G.
- Schirmer, Herm., Fortegnelse over vore bevarede Mindesmerker fra den kristne Middelalder. Kra. 1910.
- Schjøtt, P. O., Die Herkunft der Etrusker und ihre Einwanderung in Italien. 1910. (1251) G.
- Schjøtt, S., dansk-norsk ordbog. Kra. Asch. 1909. Ib.
- Schwarz, Dr. C. W. G. Eduard, Geschichte der deutschen Litteratur. 1871. (1224). Ib.
- Scott, Gabriel, Broder Lystig. Kra. Asch. 1907. (1211). Ib.
- Seydlitz, Ernst v., Schulgeographie. Breslau 1871. (1330). Ib. G.
- Skrifter udg. af Selskapet til historiske Kildeskritters Oversættelse. VII række, 1.—6. hefte.
- Storm, Johan, Større fransk syntax. I: Artiklerne. G. B. N. F. 1911. (1332). Ib. G.

- Turgénjew, Iwan, Punin og Baburin. Vagten. To fortællinger. Paa dansk ved V. Mørch. Kbh. U. a. (1163). Ib.
- Turistforenings, den norske, aarbok for 1868—1910. (12). Ib. i 18 b.
- Tønnessen, S. Juell, Retskrivningsordbok over det norske riksmaal. G. B. N. F. 1910. (1301). Ib.
- Undset, Sigrid, Fortællingen om Viga-Ljot og Vigdis. Kra. Asch. 1909. (1206). Ib.
- Universitets- og skoleannaler. Ny række 1886—1910. Bind 1—25. (1). Ib. i 25 bind.
- Viebig, Clara, Det daglige brød. G. B. N. F. 1904. (1265). Ib.

Desuten det i treaaret utkomne av følgende tidsskrifter og lignende: Samtiden. Vor ungdom. For kirke og kultur (fra 1909). Kunst og Kultur. Historisk tidsskrift (norsk og dansk). Arkiv för nordisk filologi. Die Zukunft herausg. v. Max Harden. The Strand Magazine. Naturen. Fysisk tidsskrift. Nyt tidsskrift for matematik redig. af Juel og Trier. Nyt magasin for naturvidenskab. Archiv for matematik og naturvidenskab. — Statistisk aarbok for kongeriget Norge. Norges officielle statistik: fattigvæsenet, skolevæsenet, fagskolestatistik. Norsk lovtidende 1. og 2. avdeling. Oversigt over kongeriget Norges statsindtægter og statsutgifter. Jahrbuch des norw. meteorol. Instituts. Nedbøriagttagelser i Norge. Bulletin météorol. du Nord. Romsdals amtstings forhandlinger. Aarsberetning fra foreningen til norske fortidsmindesmerkers bevaring. Bergens historiske forening. Meyer, Bergens beskrivelse. Historiske samlinger. Statholderskabets ekstraktsprotokol af supplikationer og resolutioner. Norske herredags-dombøger. Rygh, norske gaardsnavne. Skoleprogrammer: norske, danske, svenske, tyske.

Under 1907—08 er utelatt:

- Tidsskrift, dansk, udg. af L. Maltesen. 1900—1903. (881).
- Tilskueren, udg. af M. Galschiöt og Vald. Vedel. 1899—1903, 1907—08. (882).

I foranstaende fortegnelse er — likesom i 1907 — skolebøker ikke medtagt. Rektor har imidlertid optat en fuldstændig fagkatalog over de skolebøker som for tiden forefindes (c. 260 forskjellige verker, i c. 560 bind). — For 1907—08 og 1908—09 er titlerne git som de foreligger i den haandskrevne tilvekstkatalog. Der har ikke været tid til at konferere dem med bøkerne, og heller ikke til at konstatere at alle bøker findes i biblioteket. — Tidligere hang nøkkelen til biblioteket paa lærerværelset, og klasseforstanderne besørget utlaanet til eleverne. Fra begyndelsen av skoleaaret 1910—11 har rektor per-

sonlig besørget alt utlaan. — Julen 1909 utskilte rektor, med velvillig bistand av adjunkt Gotaas, de bøker som ansaaes mest passende til utlaan blandt eleverne. De danner nu en egen avdeling: Discipelbiblioteket, som omfatter omtrent 640 bind. — Fra 1/1 1911 har bystyret bevilget kr. 100 aarlig til en *bibliotekassistent*; da rektor ikke har antat nogen saadan for det første halvaar av 1911, vil de saaledes indsparte penge bli anvendt til trykning av den *katalog over discipelbiblioteket* som rektor har utarbeidet.

Samlingerne for undervisningen i naturfag, geografi og historie.

A. Zoologi.

I. Pattedyr.

1. Utstoppet pindsvin	Skelet og skeletdele.
2. „ spidsmus	13. Fuldstændig skelet av kat
3. „ muldvarp	14. Bakfot av hest
4. „ flaggermus med utspilte vinger.	15. „ „ bjørn
5. „ ulv	16. „ „ hjort
6. „ ræv	17. Kranium av hest
7. „ røskat, sommerdragt	18. „ „ bjørn
8. „ do. vinterdragt	19. „ „ ko
9. „ lemæn	20. Bøffelhorn
10. „ brun rotte	21. Takker av hjort
11. „ ekorn	22. Barde av hval
12. Foster av nise paa spiritus	23. Venstre kjæveben av hval
	24. Nogen løse tænder

II. Fugler.

1. Jagtfalk med utspilte vinger	15. Dompap
2. Taarnfalk	16. Sanglerke
3. Hønsehøk	17. Linerle
4. Spurvehøk	18. Blaameise
5. Havørn med utspilte vinger	19. Graatrost
6. Hubro	20. Taarnsvale
7. Sneugle med utspilte vinger	21. Skjære
8. Hornugle „ „ „	22. Kraake
9. Katugle	23. Ravn
10. Perleugle .	24. Stær
11. Graaspurv	25—26. 2 grønspetter
12. Bogfink	27. Gjøk
13. Gulnæbbet fink	28. Tiur
14. Kanariefugl	29. Røi

30. Aarhane	59. Storlom
31. Dalrype i vinterdragt	60. Smaalom
32. Heire	61. Toplom
33. Heilo (ung)	62. Alkekonge (<i>mergulus alle</i>)
34. Heilo (høstdragt)	63. Lunde (<i>fratercula arctica</i>)
35. Vibe	64. Teiste
36—37. 2 rugder	65. Havsule
38. Strandsneppe	66. Stor graamaase
39. Blishøne	67—69. 3 store graamaaser
40. Smaaspove	70. Svartbak
41. Storspove	71. Sildemaase (<i>larus fuscus</i>)
42. Brushane (ung)	72. Havhest
43—44. 2 ænder (hvit og sort)	73. Fiskemaase (<i>larus megaranza</i>)
45. Stokand (han)	74. Smaamaase (<i>larus canus</i>)
46. do. (hun)	75. Tyvjo
47—48. 2 fiskeænder	76. Storskav
49. Krikand	77. Smaaskav
50. Hvinand	78. Topskav
51. Strømand	79. Fuldstændig skelet av katugle
52. Graaand	80. Præparat paa spiritus, der viser hønekyllingens utvikling i egget
53. Havelle (<i>clangula glacialis</i>)	81—82. Trosterede og stærrede
54. Graagaas	83—84. To eggsamlinger.
55. Fagergaas	
56—57. 2 ærfugler (han og hun)	
58. Sjørre (<i>oedemia nigra</i>)	

III. Krypdyr.

1. Han og hunfirfisle med utvikling
 2. Staalorm } paa spiritus
 3—4. To hugormer
 5. Skelet av kvælerslange
 6. Ham av slange
 7—10. Skal av skildpadder (4 eksemplarer).

IV. Padder.

1. Padde med utvikling
 2. Han- og hunsalamander med utvikling } paa spiritus
 3. Skelet av frosk.

V. Fisker.

1. Storsild(vegt 530 g., længde 36 cm., bredde 9 cm., tykkelse 4 cm.).	spiritus.	4. Paddetorsk	spiritus.
2. Brosme	Paa	5. Mareflyndre	
3. Fløifisk	spiritus.	6. Aal	
		7. Makrelgjedde	Paa spiritus.
		8. Knurr	

9. Sjøkarpe (Fläckpagell)	Paa spiritus.	14. Bækørret (Salmo fario) paa spiritus.
10. Horngjæl		15. Lødøens fiskemodeller: Laks, ørret, rør, lodde, gjedde, sei, karpe, karus, aal, abor og makrel.
11. Tangsnelle		
12. Pighai		
13. Havmus (chimaera monstrosa)		

VI. Insekter.

1. Oldenborre	med utvikling paa spiritus.	
2. Honningbi		
3. Skogmyre		
4. Spyflue		
5. Øienstikker		
6. Samling av biller, retvingede, aarevingede og tovingede.
 7. Samling av biller, humler, øienstikkere samt edderkop med net.
 8. Samling av dagsværmere og natsværmere, græshopper, kakerlaker, guldsmeder og nebmundede.
 9. Samling av sommerfugler av forskjellige slags.
 10. Samling av græshopper med utviklingsstadier.
 11. Silkespinder med utvikling.
 12. Samling av insekter der viser beskyttelseslikhet.
 13—14. To hvepsereder.

VII. Krebsdyr.

1. Hummer paa spiritus.
2. Skal av hummer og krabber (et av troldkrabbe).
3. Eremitkrebs med sneglehus.
4. Langhalser paa spiritus.

VIII. Ormer.

1. Blodigle	paa spiritus.	
2. Hesteigle		
3. Spolorm		
4. Bændelorm (Taenia)		
5. Bændelorm		

IX. Andre hvirvelløse dyr.

1. Vinbergsnegl (Helex pomatia) med utvikling paa spiritus.
2. Skal av snegler.
3. Samling muslingskal av forskjellige slags.
4. Skal av sjøpindsvin og to sjøstjerner.
5. To sjøpølser paa spiritus.
6. Et par koralstokker.
7. Glassvamp.

Plancher.

1. Dybdahls zoologiske plancher med tekst.
2. Andersen-Balslev, Insekttavler: I, II, III, IV, V og VI.
3. Leuckart, Zoologiske plancher av hvirvelløse dyr: Urdyr (no. 65, 75, 76), manæter (no. 18), pighudede (no. 46, 61, 86), sækdyr (no. 53, 71), bløtdyr (no. 12, 14, 30, 36), ormer (no. 19, 28, 62, 99), insekter (no. 27), amphioxus (no. 72).
4. Professor Pfurt Scheller: Zoologisk vægtavle, tavle no. 13.
5. Matzendorff: To vægtavler der viser beskyttelsesfarve og -form.
6. Endel mikroskopiske præparater.

Menneskets anatomi.

1. Fuldstændig skelet av menneske.
2. Modeller av indvoldene i kropshulen. (Torso).
3. Model fremstillende hovedets muskler, aarer og nerver.
4. Model av tunga og strupe.
5. Model av øie.
6. Model av øre.
7. Dybdahls anatomiske plancher 1—13.

B. Botanik.

Modeller av blomster (R. Brendel, Berlin).

1. Ranunculus acris	18. Betula alba
2. Pisum sativum	19. Fraxinus excelsior
3. Pisum sativum, legumen	20. Corylus avellana
4. Phaseolus vulgaris, germinatio	21. Triticum vulgare
5. Stachys palustris	22. Poa pratensis
6. Nicotiana tabacum	23. Pinus silvestris (fem.)
7. Taraxacum vulgare	24. Pinus silvestris (masc.)
8. Anthemis cotula	25. Pinus silvestris (germinatio)
9. Prunus cerasus	26. Pteris serrulata (Spor. sporang.)
10. Pirus malus	27. Phytophthora infestans (Sporang.)
11. Fragaria vesca	28. Phytophthora infestans (blad-tversnit)
12. Rosa canina	29. Model av Tracheïde
13. Brassica napus	30. Pisum sativum (tversnit)
14. Conium maculatum	
15. Vaccinium vitis Idaea	
16. Orchis morio	
17. Salix alba	

Maisaks. Furu-kongle. Frø av Pusaetha scandens. (Drevet iland paa Oksenø, gave fra konsul Blix).

Kunstige blomster av følgende kulturplanter (Jauch-Stein'sche Flora artefacta).

1. Coffea arabica	7. Artemisia absinthium
2. Tea chinensis	8. Ficus carica
3. Cichorium intybus	9. Oryza sativa
4. Theobroma cacao	10. Amygdalus communis
5. Piper nigrum	11. Musa rosacea.
6. Vanilla planifolia	

Sargassotang, gave fra Alv Ljones.

Botaniske plancheverker.

1. Dr. A. Henckel: Vægplancher til planternes anatomi og fysiologi med tekst (14 plancher).
2. Engleider: Vægtavler over Planteriket, norsk utgave (48 plancher).
3. A. Dodel: Biologisk atlas av Iris sibirica, 7 plancher med tekst.
4. Professor Schmeil: Botaniske vægtavler nr. 2, 7 og 9.
5. A. Mentz og C. H. Ostenfeldt: Billeder av Nordens flora med tekst fra 1—519. Billederne enkeltvis klæbet paa papplater.

Et mikroskop (fra W. & H. Seibert, Wetzlar; pris: kr. 293.86) med 4 objektiver (0, II, V, VI) og 3 økularer (0, 2, 3).

Hertil en mappe med zoologiske og en med botaniske præparater (à kr. 21).

C. Mineralogi.

(Der er i regelen flere stykker av hver sort; naar disse er ordnet gruppevis i forskjellige æsker, er antallet av æsker tilføjet i parentes).

Mineralsamling:

Mangan, kobber fra Kina, svovelkis (5), magnetkis, nikkelholdig magnetkis, arsenkis, kobberkis med svovelkis, kobberkis, broket kobber, blyglans (3), antimonglans, blyantimonglans, magnetkis med blyglans, molybdænglans, svovlholdig fahlerts, vismutglans, sinkblende, magnetjern, titanjern, jernglans, tinsten, rødjernsten, rødkobbererts, uranblyerts, bergkrystal, røkkvarts, kvarts, zirkon, thorit (2), fluspat (2), dobbeltpat (2), kalkspat (2), talkspat, malakit, ytterspat, brunspat, dolomit, gips, tungspat (2), ortit, gadolinit, apatit (2), monazit, granat, glimmer (2), talk, asbest (2), pyroxen, hornblende, beryl, feldspat (4), labrador, polykras, æschynit, euxenit, fergusonit, stilbit, malakon, grafitt (2), kul med svovelkis, et stykke indeholdende glimmer, magnet-

jern og sinkblende. En samling av salpeterprøver paa syv større glas, fra Chili, med to fotografier fra gruberne (gave av overl. Oftedal).

Bergarter:

Granit (4), granitit, syenit, rombeporfyr, augitsyenit (2), diorit, gabbro, diabas, lerskifer, takskifer, alunskifer, sandsten, kalksten, marmor (4), gneis, glimmerskifer, hornblendeskifer (2), rullestene, glas fra branden, 10 stuffer med planteavtryk fra Spitsbergen, avtryk av muslinger i kalksten.

Foruten de i det foregaaende nævnte har ogsaa følgende skjænket gaver til samlingerne under A og C i treaaret 1907—10: bokholder Fr. Lied (I 8), Erik Eriksen (I 21), overretssagfører Bj. Bødtker (I 20), Harald Henriksen (I 23), Thor Skjelbred (II 81—82; flere egg; VI 12), Johan Øwre (egg), Øistein Olsen (egg; VII 2), rektor Bassøe (II 50), Inger Paulsen (III 7—8), Johan Lassesen (III 9), grosserer Oscar Larsen (V 1), Sigurd Wanvig (V 3), agent Eilifsen (V 5), Rasmus Aase og Karl Brevik (V 6), Karl L. Marok (V 7), C. Tennøe (V 8), Hestholm (V 9), Finn Knudsen (V 12), Anton Sulabak (V 13), Nils Skarbøvig (VI 14), adjunkt Høeg, Magnus Hoff, Ruth Bakke (IX 2), Charles Dehlin, Alfred Knudsen (IX 4), kand. Sandberg, Mandal (ti mineraler), redaktør Flem (pyroxen), H. W. Friis (stilbit fra Island).

D. Fysik.

Mekanik.

1 metreraal av træ.	2 tyngdepunktpolygoner med lodsnor.
5 cm. ³ stykker av forskjellige stoffer (jern, bly, aluminium, marmor, træ).	1 pendelapparat med 4 pendler.
1 skaalvegt med 3 vegtskaaler.	1 trisseapparat.
1 kg. lod.	1 centrifugalmaskine med staalfjærer til at vise jordens flattrykning.
1 lodsats 10 mg.—500 mg.	2 adhæsionsplater av glas.
1 lodsats 1 g.—500 g.	2 adhæsionsplater til væsker.
1 fjærvegt.	1 vaterpas.
1 skraaplan med tralle og vegtskaala.	1 apparat av glas til at vise trykets forplantning i væsker.
1 vegtstangapparat med lodder, trisser og ophængningsskruer.	1 model av hydraulisk presse av glas.
1 model av bismer.	

4 paskalske kar med stativ.	1 elektrisk glødelampe med smal spalte.
1 ret og 1 knæbøiet glasrør med glimmerplater.	1 apparat til at vise lysets brytning: glasmødel av prisme, konveks og konkav linse til at hænge paa stativ.
1 Segners vandhjul.	1 glasprisme paa stativ.
Kommunicerende rør av forskjellig form.	1 konveks linse.
Kommunicerende rør med haarrør.	1 konkav linse.
1 apparat — Arkimedes's princip.	1 vinkelsspeil.
2 aræometre.	1 sæt farveskiver
3 barometterrør, rette, hvorav 1 graderet.	Varmelære.
1 barometterrør, bøjet.	1 kule og ring til at vise utvidelse ved opvarming.
Kviksølv.	1 metalstav med vektstang og spiritusbrænder til at vise længdeutvidelsen.
Kviksølvskaal med tut.	1 glasflaske med gummiprop og glasrør til at vise væskers og luftens utvidelse.
1 stuebarometer.	1 kule som flyter paa kaldt vand, men synker i varmt vand.
1 aneroidbarometer til demonstrasjon.	1 termometer paa stativ med C. R. og F. inddeling.
1 vandhammer.	1 termometer uten stativ 100° C.
1 dasymeter.	1 termometer uten stativ 200° C.
1 apparat — Mariottes lov.	1 trefot av jern.
1 sugepumpe model av glas.	1 staaltraadnet.
1 trykpumpe — model av glas.	1 spirituslampe.
1 model av haandsprøite av glas.	En del bægerglas.
1 hævert.	1 apparat — varmekapacitet.
1 stikhævert.	1 apparat til at vise varmeledningsevnen.
1 luftpumpe med biapparater: recipient, cylinder med blære, fryseapparat, gummiblære, boudons rør, barometermodel, magdeburgske halvkuler, kviksølvregn.	1 apparat til at vise varmeutvikling ved gnidning.
Lydlære.	1 tversnitsmodel av dampmaskinen.
1 sirene med blæserør.	1 haarrhygrometer.
1 model av orgelpipe.	Magnetisme.
1 stemmegaffel paa resonanskasse	1 magnetnaal paa spids.
2 klangplater, bue og sand.	2 magnetstaver med ankere.
Lyslære.	1 æske jernfilspaan.
1 apparat til billeddannelse gjennem trang aapning.	1 hesteskomagnet samt et stykke bløtt jern med krok.
1 plant speil.	
1 hulspeil.	
1 reflektionsapparat.	
1 skjerm til reelle billeder.	

1 kompas — kan brukes som galvanometer.	1 elektrisk utlader.
1 magnetnaal dreibar om horisontal akse omgit av metalbøile.	1 Kromsyrebatteri med 4 celler og væske.
Elektricitet.	1 kg. isoleret kobbertraad.
1 glasstav og skind.	1 glødelampe paa stativ.
1 ebonitstav og uldklüt.	1 vanddekompositionsapparat.
1 amalgambesmurt skind.	1 stativ til paasætning av jerntraad til glødning.
1 rævehale.	1 voltameter.
1 elektrofor.	1 hesteskoformet elektromagnet med anker.
1 par kroker til ophængning af glas — og ebonitstav.	1 vertikalgalvanometer.
1 isoleret metalkule og 2 halvkuler av metal med glashåndtak.	1 Morse's apparat med urverk og nøkkel.
2 elektriske pendler paa glasstav med metalkule og metalstang.	1 elektrisk ringeapparat.
1 fordelingsapparat.	Apparater til at vise fundamentalforsøkene — induktion.
1 elektroskop.	1 induktionsapparat.
1 gnidningselektrisermaskine, elektrisk turbin, klokkespil, lyntavle, sandtragt.	2 geisslers rør.
1 influensmaskine.	1 røntgenrør.
1 leydnerflaske.	2 telefoner.
	1 mikrofon.
	1 dynamo.
	1 elektromagnetisk motor.
	1 spinthariskop.

Endel kobber, en glasflaske med trang hals og cm.³ inddeling, en tragt, sprøteflaske, et stativ til ophængning, en kande med spiritus, glasrør.

Plancher.

M. Ø. Ore's fysikplancher med tekst.

Fortegnelsen under A. B. og C. skyldes cand. real. Sauer, under D. adjunkt Ihle.

E. Kemi.

Forsyningen av apparater og stoffer er stadig fornyet efter behovet.

F. Geografi.

Geografiske karter (47 stykker opklæbet paa lerret med stokker).

1—2. Leipoldt-Kuhnert, Erdkarte: Oestliche Hälfte. Westliche Hälfte. 3. Kuhnert-Leipoldt, Physikalische Erdkarte in Mer-

cators Projektion. 4. Leipoldt, Wandkarte des Weltverkehrs, politische Erdkarte im Mercators Entwurf. 5. Oppel, Erdkarte darstellend die Entwicklung der Erdkentnis. 6. Mayer und Luksch, Weltkarte zum Studium der Entdeckungen mit dem kolonialen Besitze der Gegenwart. 1893. 7—18. Bamberg: a. Europa, b. Asien. c. Afrika, d. Nord-Amerika, e. Süd-Amerika, f. Die britischen Inseln, g. Russland, h. Deutschland und seine Nachbargebieten, i. Frankreich, j. Pyrenäen-Halbinsel, k. Italien, l. Balkan-Halbinsel. 19—20. Sydow-Habenicht, oro-hydrographische Schul-Wandkarte von a. Europa, b. Australien und Polynesien. 21—25. Gaebler, a. Asien (politisch), b. Afrika (pol.), c. Deutsches Reich, Niederlande, Belgien, die Schweiz und deutsch-österr. Länder (pol.), d. Oesterreich-Ungarn (pol.), e. Alpengebiet und Oesterreich-Ungarn (phys.). 26. v. Haardt, Uebersichtskarte der ethnographischen Verhältnisse von Asien. 1887. 27. Oliver, The Dominion of Canada. 1907. 28—29. Dybdahl, Norge, a. Nordlige Blad, b. Sydlige Blad. 30. Dr. Tellef Dahl, Geologisk Kart over det nordlige Norge. 1866—79. 31. G. Sætren, Det sydlige Norge. 32. Per Nissen, Det sydlige Norge. 1905. 33. Dr. H. Magnus, Omridskart over det sydlige Norge. 34. Dr. M. Roth, Norden. 1895. 35. Törnebohm, Geologisk översiktskarta över Skandinavien. 36. Christiani, Danmark. 37—44. Noordhoff, a. Gross-Britannien und Irland, b. Frankreich, c. Deutschland, d. Der Rhein, e. Russland, f. Spanien und Portugal, g. Italien, h. Die Balkan-Staaten. 45. Bruncklik, Belgien, Niederlande, Luxemburg. 46. Schweiz (eidg. topograph. Bureau, Bern). 47. Romsdals Amt I. 1896. — K. v. Raumer (Schotte & Co., Berlin), Relief-Karte von Palaestina. Norge: Rektangelkartene (i to mapper).

Geografiske billeder (35 stykker opklæbet paa lerret med stokker).

1—4. „Hölzel's“ Rassentypen des Menschen I—IV. 5—7. Lehmann (Wachsmuth, Leipzig), Bilder aus Rusland: Blatt 6, Schwarzerde-Gebiet; Blatt 9, Tundra; Geographische Charakterbilder: 59. Gibraltar. 8—10. Geistbeck-Engleeder, Geographische Typenbilder: 4. Der Golf von Neapel, 5. Nizza, 9. Bodensee. 11. Bos, Geographie: 8. Slusserne ved Ymuiden. 12. Seemann, Wandbilder: 83. Palazzo vecchio in Florenz. 13—17. Furrer (Kunzli frères, Zürich), Bibl. Bild.: a. Karmelgebirge und Stadt Haifa, b. Sinaigebirge und Katherinenkloster, c. Das Tote Meer, d. Tiberias, e. Berg der Seligkeiten. 18—24. Prof. Dr. Fraas (Lutz, Stuttgart), Entwicklung der Erde: I. Ältere paläozoische Formationen, II. Jüngere pal. Form., III. Trias-, IV. Jura-, V. Kreide-, VI. Tertiär-Formation, VII. Diluvial-Formationen. 25—30. Keller, Thiere der Vorwelt: a. Stellers Seekuh, b. Ichthyosauen, c. Mammuth, d. Triceratops und Agathaumas, e. Plesiosauen, f. Riesenhirsch. 31—32. Voigtländer (Leipzig), Wirklichkeitsbilder: a. Hochofen der Mpororo in der Kilimandscharo-Steppe,

b. Stahlwerk-Giessen einer Bramme in den Kruppschen Werken.
 33—35. Rudolf Schmidt (Wachsmuth, Leipzig), Wandtafeln zur mathematischen Geographie: a. Bewegung der Erde um die Sonne,
 b. Bewegung des Mondes um die Erde, c. Sonnen- und Mond-Finsternisse.

1 globus med halvmeridian (kr. 20), 1 tellurium med lunarium (kr. 25), begge fra Schotte & Co., Berlin.

G. Historie.

Historiske karter.

(opklæbet paa lerret med stokker, 18 stykker).

1—3. H. Kiepert, (Berlin, Reimer), a. Orbis terrarum antiquus (1894), b. Imperia Persarum et Macedonum (1902), c. Imperium Romanum (1903). 4—5. A1b. de Kampen (Gothae, Justus Perthes), Tabulae maxima, I: Graecia (1889); II: Italia (1887). 6—15. Nach K. v. Spruner von C. A. Bretschneider (Gotha, Justus Perthes): a. Europa um 350 nach Christo, b. Europa im Anfange des sechsten Jahrhunderts, c. Europa zur Zeit Carls des Grossen, d. Europa in der zweiten Hälfte des zehnten Jahrhunderts, e. Europa zur Zeit der Kreuzzüge, f. Europa am Ende des vierzehnten Jahrhunderts, g. Europa zur Zeit der Reformation, h. Europa zur Zeit des 30 jährigen Krieges und bis 1700, i. Europa in achtzehnten Jahrhundert von 1700 bis 1789, j. Europa im Zeitalter Napoleons 1789 bis 1815. 16—17. Prof. Dr. A. Baldamus (Georg Lang, Leipzig), a. Wandkarte zur Geschichte der Völkerwanderung. Gezeichnet von Ed. Gaebler. Abt. II no. 1. (1905), b. Wandkarte zur Deutschen Geschichte des 19. Jahrhunderts in zwei Theilen. II: Deutschland und Ober Italien seit 1815. (1905). 18. Leipoldt-Kuhnert (A. Müller Fröbelhaus, Dresden u. Wien) Palästina bis zur Zeit Christi.

Historiske billeder.

A. Opklæbet paa lerret med stokker (47 stykker).

1—13. Cybulski, Stephanus (Koehler, Lipsiae), tabulae quibus antiquitates Graecae et Romanae illustrantur: II. Milites Graeci. IV. Navigia. VI & VII. Milites Romani. X. Domus Graeca. XI. Domus Romana. XII & XIII. Theatrum. XVI—XVIII. Vestitus Graecorum. XIX & XX. Vestitus Romanorum. 14—35. Ad. Lehmann (Wachsmuth, Leipzig), a. Kultur der Aegypter: 1. Tempel. 2 Totenkultus; b. Kultur der Juden: 1. Der Tempel zu Jerusalem zur Zeit Christi (nach Schick), 2. Im Priesterhofe des Tempels zu Jerusalem (Opferscene); c. Kultur der Griechen: 1. Akropolis von Athen. 2. Tempelweihe. 3. Festplatz von Olympia; d. Kulturgeschichtliche Bilder:

1. Germanisches Gehöfte. Vor der Völkerwanderung. 2. Ritterburg. XIII Jahrhundert. 3. Im Rittersaal. 4. Turnier. XIII Jahrhundert. 5. Sendgrafenricht. Zeit Carls des Grossen. 6. Belagerung. XIV Jahrhundert. 7. Inneres einer Stadt. XV Jahrhundert. 8. Bürgerliches Wohnzimmer. XVI Jahrhundert. 9. Im Klosterhofe. X Jahrhundert. 10. Bauern und Landsknechte. XVI Jahrhundert. 11. Lagerleben. Zeit des dreissigjährigen Krieges. 12. Aus der Rokokozeit. XVIII Jahrhundert. 13. Benediktinerabtei. IX Jahrhundert. 17. Vor dem Stadtthor. 22. Im Hafen einer Hansastadt. XV Jahrhundert. 36—41. Lohmeyer, Geschichtsbilder: 1. Mailänder Edelleute bitten Kaiser Friedrich den Rotbart um Schonung ihrer Stadt 1162. 2. Karl der Grosse empfängt eine maurische Gesandtschaft. 5. Angriff der Athenischen Hopliten bei Marathon 490 v. Chr. 8. Otto der Grosse in der Ungarnschlacht auf dem Lechfelde 955. 17—18. Triumphzug Julius Caesars 46 v. Chr. I—II. 42—43. Engleder, Geschichtsbilder (Piloty & Loehle, München): a. Des alten Nürnberg's Blüthezeit. b. Rückzug des Napoleonischen Heeres aus Russland 1812. 44—45. Meinholt, Bilder zur Kulturgeschichte: a. Pfahlbautendorf, b. Luther auf dem Reichstage zu Worms. 46—47. Langl, Geschichtsbild: 70. Bethlehem. 71. Nazareth.

B. I glas og ramme (53 stykker).

- 1—29. Seemanns Wandbilder. Følgende numre: 1. Neptunstempel in Paestum. *9. Friedrich der Grosse in Sanssouci, nach Adolf Menzel. 16. Der Dom zu Florenz. 19. Gebet vor der Schlacht bei Sempach, von A. Rethel. 32. Die Arena in Verona. *33. Bischof Ambrosius und Kaiser Theodosius, von Rubens. 41. St. Paul vor den Mauern Roms. 42. Hof des Dogenpalastes zu Venedig. 43. Die Peterskirche in Rom. *45. Sophokles (Marmorstatue im Museum des Lateran zu Rom). *46. Mosesstatue von Michelangelo. *47. Denkmal Schillers und Goethes in Weimar, von E. Rietschel. 58. Inneres der Peterskirche in Rom. 62. Der Löwenhof der Alhambra. *66. Reiterstandbild des Marcus Aurelius (Rom, Capitol). 71. Das Kolosseum in Rom. 81. Die Engelsburg in Rom. *91. Die Kathedrale von Reims. 92. Das Rathaus in Bremen. 101. Pyramide und Sphinx. 102. Römische Wasserleitung (Pont du Gard). *115. Demosthenes (Rom, Vatican). 131. Dom und Glockenturm in Pisa. 152. Innenansicht der Moschee von Cordoba. 162. Die Gräberstrasse in Pompeji. 163. Der Escorial. 170. Die Einnahme von Konstantinopel durch die Kreuzfahrer. 171. Schloss Chambord. 175. Alexander d. G. und Dareios in der Schlacht bei Issos (Fussbodenmosaik aus Casa del Fauno zu Pompeji 2. Jahrh. v. Chr.). 30—31. Engleder, Geschichtsbilder: a. Gustav Adolf im Gebet vor der Schlacht bei Lützen, b. Gottfried v. Bouillon pflanzt das Kreuz in Jerusalem. 32—33. Meinholt, Bilder

zur Kulturgeschichte: a. Guttenberg, gez. nach A. Menzel, b. Karl der Grosse in seiner Hofschule. 34—43. Langl, Bilder zur Geschichte: a. Erechtheion, b. Pompeji, c. Via Appia, d. S. Marco in Venedig, *e. die Sophienmoschee, f. Kreml in Moskau, g. das Heidelberger Schloss, h. Dom zu Köln, *i. Rathaus zu Brüssel, j. Louvre zu Paris. 44. Ulrich Meyer (Berlin), Jerusalem. 45. A. Bloch, Sigurd Jorsalfarers Indtog i Konstantinopel (det norske Aktieforlag). 46. Osc. Wergeland, Rigsforsamlingen paa Eidsvold 1814. 47. E. Werenskjold, Bjørnsterne Bjørnson. 48—52. *a. Trondhjems domkirke, *b. det indre av Trondhjems domkirke, *c. Akershus, *d. Gamle Akers kirke, e. Haakonshallen. 53. Prospekt av Aalesund før branden 1904.

De med * betegnede er høidebilleder.

Stereoskopbilleder (1 serie naturhistoriske, 1 serie geografiske, $\frac{1}{2}$ serie oldtidens historie) fra Underwood & Underwood, med 7 stereoskoper.

Et aaklæ fra Fidji-øerne, arbeidet av barken av et træ og malt (gave av overretssagfører Bj. Bødtker).

Vægtavler over metrisk maal og vekt (Parmann, Kristiania) (7 eksemplarer).

Gymnastisk Selskaps vægbilleder: 9 plancher.

X. SKOLEPENGE, FRIPLADSER OG PRÆMIER.

Skolepengene er

i I middelklasse	kr.	80.00
i II—IV	"	100.00
i 1. gymnasieklasses	"	120.00
i 2. og 3.	"	150.00

For søskende gjelder følgende moderation: nr. 2 betaler $\frac{3}{4}$, nr. 3 betaler $\frac{1}{2}$, nr. 4 og følgende gaar frit.

Skolepengene betales forskudvis pr. maaned for 10 maaneder; for juli og august betales intet.

For avgangseksemenerne maa der ved alle eksamensberettigede skoler — foruten skolepengene — erlægges en **avgift** af kr. 20 for middelskoleeksamen og kr. 40 for artium. Elever som i sidste skoleaar har havt mindst halv friplads,

er fritat for at erlægge denne avgift. Ved artium er der desuden anledning til at ansøke kirkedepartementet om fritagelse, hvis vedkommende er ubemidlet.

Fripladser (hele eller halve) utdeles hvert aar av kirke- og undervisningsdepartementet med omtrent 10 % av skolepengenes beløp. De tilstaaes kun for ett aar ad gangen, og maa altsaa hvert aar søkes paany. Ansøknin-ger indsendes til skolen hvert aar inden 15. mai. For disse fripladser gjælder følgende bestemmelser (lov om høiere almenskoler § 61): Elever skal kun under følgende betingelser kunne faa og beholde friplads: 1) at de ved flid, fremgang og god opførsel gjør sig fortjent til saadan understøttelse, 2) at deres trang godtgjøres ved paalidelige vidnesbyrd.

For at kunne opnaa friplads maa en elev altsaa ha gaat paa skolen mindst ett aar.

I 1907—08 utdeltes kr. 1590 i 9 hele og 13 halve fripladser (3 i gymnasiet, 8 i IV, 6 i III, 5 i II). I 1908—09 utdeltes kr. 1880 i 7 hele, 1 trefjerdeparts, 18 halve fripladser (10 i gymnasiet, 7 i IV, 6 i III, 3 i II). I 1909—10 utdeltes kr. 2070 i 6 hele, 2 trefjerdeparts, 17 halve fripladser (15 i gymnasiet, 5 i IV, 4 i III, 1 i II).

Foruten statens fripladser har skolen til sin raadighet renterne av de *Ronnebergske* og det *Øwreske legat*, som utdeles av forstanderskapet. Av de Rønnebergske legater utdeltes i 1907—08 kr. 650 i 6 hele fripladser (1 i gymnasiet, 2 i IV, 3 i III); i 1908—09 kr. 725 i 4 hele, 1 trefjerdeparts, 4 halve (1 i gymnasiet, 4 i IV, 1 i III, 3 i II); i 1909—10 kr. 675 i 3 hele, 6 halve (4 i gymnasiet, 2 i IV, 3 i III). Av Øwres legat er der hvert aar utdelt kr. 250 i 2 hele fripladser (1 i gymnasiet og 1 i IV eller III). Desuden havde man i 1907—08 anledning til at utdele 1 hel friplads i 3 g. (kr. 150) og i 1908—09 en halv friplads i 3. g. (kr. 75), idet hr. overretssagfører Røe, som i sin tid har været skolens elev, havde stillet dette beløp til disposition. Ialt er der saaledes i de tre aar utdelt fripladser til et beløp av kr. 8565.

Som „*flittighetsbelønninger*“ av *Øwres legat* utdeltes ved avslutningen i 1908: „Brynildsen, Engelsk-dansk-norsk ordbog 1907 I—II“ til Einvald Uri av IV og „Ibsens samlede verker“ til Arnold Ringdal av 3. g. I 1909: „Norske klassikere, i utvalg ved Arne Løchen og Moltke Moe“ til Lorentz Kvam og til Agnes Monsen, begge av 3. g. I 1910: „N. Rolfsen, Verdenshistorien i skildringer og livsbilleder (Lys over land) I—II“ til Edel Olsen, og „Jonas Lies samlede verker“ til Hjalmar Jakobsen, begge av IV.

Renterne av legatet „*Rektor Voss's minde*“, som bidrag til ophold paa landet i sommerferierne, utdeltes i 1908: til Agnar Ellefsen av IV og Alyson Behrentz av II, i 1909: Alf Wiig av 1. g. og Borghild Stensaker av II, i 1910: Solveig Knudsen og Dollis Larsen, begge av II.

XI. SKOLELÆGENS INDBERETNING.

I skoleaarene 1907--10 fremstillet der sig 233 nyindkomne elever (142 gutter, 91 piker) for skolelægen, som undersøkte deres helbredstilstand og almindelige legemlige utvikling. Resultatet av undersøkelserne indførtes paa de reglementerte rulleblade som „god“ for 200, som „middels“ for 32 (20 gutter, 12 piker), og som „daarlig“ for 1 pike (betydelig hjertefeil og anæmi). For de 32 hvis helbreds-tilstand betegnedes som „middels“ er anført som begrundelse herfor: 8 svak legemsbygning i forbindelse med anæmi, 1 anæmi, 4 skrofulose, 1 tuberkuløs peritonit, 2 tuberkuløs belastning med daarlig legemsbygning, 1 laaramputation paa grund av tuberkulose i knæet, 1 spidskatarrh, 1 nylig overstaat pleurit, 1 recidiverende pleurit, 1 daarlig brystbygning med mistanke om tæring (er senere død), 3 gjentagne gigtfebre, 1 albuminuri, 1 albuminuri og skrofulose, 2 hjertefeil, 1 neurastheni, 1 phlyctænulær conjunctivit, 1 kronisk mellemørelidelse.

Myopi fandtes hos 1 gut og 3 piker, 3 opføres som „litt nærsynte“. Nedsat synsstyrke fandtes hos 6 (3 gutter

og 3 piker) i ringe grad, hos en gut i betydelig grad. En led av strabismus og 1 av skrofulos conjunctivit.

Noget nedsat hørsel fandtes hos 2 gutter og 2 piker, for den ene pikes vedkommende paa begge øren, for den ene guts vedkommende paa grund av adenoïde vegetationer.

Av skolelægens indberetning for de enkelte aar hittsættes følgende:

1907—08. Sundhetstilstanden blandt eleverne har i aarets løp været væsentlig tilfredsstillende. Nogen epidemiske sygdomme av betydning har ikke forekommet. Paa meldesedlerne fra hjemmet (782) findes anført som grund for forsømmelsen: hodepine 290 ganger, forkjølse 139, halsesyke 94, maveonde 110, tandpine 52, brystsmerter 26, influensa 17, feber 11, næseblødning 8, øiensygdom 15, gigt 14, rosen 2, gulsort 2, kikhøste 2. — I aarets løp er 16 elever gåaet ut av skolen paa grund av sykelighet, der for tos vedkommende vites at være tæring, og for ens lungebetændelse. — Der har i skoleaaret været avholdt to hygieniske foredrag av skolelægen.

1908—09. Sundhetstilstanden blandt eleverne har i aarets løp været nogenlunde tilfredsstillende. Tilstande av overanstrengelse eller anden syklig tilstand forvoldt ved skolearbeidet er ikke iagttatt. Av alvorlige epidemiske sygdomme er ingen forekommet. Av lettere saadanne har kusma (61 tilfælder) været aarsak til adskillige forsømmelser. Desuten 5 tilfælder av mæslinger. Andre aarsaker til længere fravær har været 2 brysthindegang, 2 bronkiter, 1 gjættefeber, 1 rosen. En elev mistet i skoleaaret synet paa høire øie ved et ulykkestilfælde. — Paa meldesedlerne fra hjemmet (962) findes anført som grund for forsømmelsen: hodepine 398 ganger, sygdom i maven 116, i halsen 112, forkjølse 112, kusma 61, tandpine 58, skader o. lign. 36, øienlidelser 19, feber 12, bylder og lign. 9, mæslinger 5, ørelidelser 4, brystsmerter 4, influensa 3, smerter i ryggen 3, næseblødning 2, sygdom i næsen 2, brysthindegang 2, rosen 2, reumatisme 1, blodforgift-

ning 1. — Bleksot findes ikke opført, en sykelig tilstand som dog maa formodes at skjule sig ret hyppig under de talrige tilfælder av hodepine. Næseblødning er kun nævnt 2 ganger.

1909—10. Sundhetstilstanden blandt eleverne har i aarets løp været tilfredsstillende. Overanstrængelse vites at være forekommet i et tilfælde. Andre sykelige tilstænde forvoldt ved skolearbeidet har ikke været iagttat. Alvorlige epidemiske sygdomme har ikke forekommet. Av lettere kun vandkopper (4 tilfælder). — Paa meldesedlerne fra hjemmet (1069) findes anført som grund for forsømmelsen: hodepine 485 ganger, forkjølelse 178, sygdomme i maven 140, i halsen 97, tandpine 91, influensa 44, gigt 10, øresygdomme 7, sygdomme i benene 6, bronkit 4, vandkopper 4, næseblødning 3.

XII. FORSKJELLIGE MEDDELELSEER.

1. Den 16. mai 1908 avslørtes skolens nye fane, hvortil for en stor del beløpet var indsamlet av 1. gymnasieklasses elever. Fanen er en kopi av den brændte, men noget rikere utstyrt.
2. Den 29. mai 1908 var der træplantning paa Aksla.
3. Den 16. og 17. september 1908 var gymnastikinspektør Bentzen paa skolen.
4. Den 21. og 22. september og 2. oktober 1908 overvar sanginspektor Sandvig sangundervisningen.
5. Den 4. og 5. mars 1909 var ekspeditionschef Hougen paa skolen.
6. Den 27. september 1909 var undervisningsraadets medlem rektor Brekke (Bergen) paa skolen og paahørte undervisningen i norsk, engelsk og fransk. Samme dag og følgende dag var ogsaa medlem av undervisningsraadet adjunkt Havig (Hamar) paa skolen og overvar undervisningen i matematik, naturfag, geografi og tegning.

7. Bjørnsons begravelsesdag, 3. mai 1910, sluttet undervisningen kl. 12, og lærere og elever begav sig hen i Arbeiderforeningens store festsal, hvor der paa privat initiativ var arrangeret en enkel sørgefest med fri adgang for alle. Lokalet var fyldt til trængsel. Fra scenen, som var enkelt dekoreret med flag og grønt og Bjørnsons floromvundne billede, deklamerte advokat Trygve Klausen Hamsuns to digte, hvorefter adjunkt Rolf Grieg holdt en fin, stemningsfuld mindetale. Tilslut sang formlingen unisont nogen vers af „Ja, vi elsker“.
8. Den 30. mai 1910 viste Bjørn Bjørnson alle skolebarn i Aalesund den store velvilje at holde en gratis oplæsning kl. 1—2 i Arbeiderforeningens store sal. Man blev imidlertid enig om at erlægge en entré av ti øre, og indtægten gik til „Aalesunds arbeidsstuer“. Lokalet var propfuldt, og jublen stor.

Raad til hjemmene.

1. La barnene gaa tidlig tilsengs. Deres arbeide begynner tidlig, og barn trænger mindst 9 til 10 timers søvn.
2. Sørg for at de spiser godt om morgenens, og at de likeledes faar solid niste med paa skolen. Deres meste arbeide skal gjøres om formiddagen.
3. La dem efter middagen opholde sig i fri luft og tillat dem ikke at læse sine lekser før 1 a 2 timer efter maaltidet.
4. La dem spise til aftens mindst én time før de gaar til sengs.
5. Giv dem en bestemt arbeidstid og paase at denne benyttes ordentlig.
6. Sørg for at læsningen foregaar under god belysning.
7. Tillat ikke tobaksrøkning.
8. Hold barnene til lek og fornuftig idræt. Sørg for at de lærer at svømme.
9. Sørg for at deres yttertei (huer, kapper, frakker, vaatter, kalosjer, paraplyer) navnes. Likesaa lommeterøkklær, gymnastikdragter og gymnastiksko. Sy lommer i pikernes kjoler.

**Utdrag av skolens regnskap for budgetterminen
1/7 1909—^{30/6} 1910.**

A. Indtægt.

1. Skolepenge (moderation og fripladser er ikke medregnet)	kr. 21 153.50
2. Renter av skolens kapital	" 2 717.46
3. Skolens legater	" 768.19
4. Decisionsansvar	" 18.00
5. Statstilskud	" 19 000.00
6. Beholdning fra forrige termin	" 11 460.51
	<hr/> kr. 55 117.66

B. Utgift.

1. Lønninger og alderstillæg	kr. 40 610.87
2. Legater	" 763.00
3. Tryknings- og avertissementsutgifter, skrivematerialer	" 261.72
4. Blandede og tilfældige utgifter	" 153.84
5. Ifølge antegnelser	" 160.24
6. Beholdning: a) restancer kr. 751.00 b) kontant " 12 416.99	<hr/> " 13 167.99
	<hr/> kr. 55 117.66

Anm. Kommunens bidrag beløp sig i 1910 til kr. 3460 (løn til pedel kr. 700, renhold kr. 950, skolelæge kr. 200, lys og brænde kr. 1500, læremidler kr. 50, blandede utgifter kr. 60).

Aalesunds off. høiere almenskole, i februar 1911.

Lyder Hermanstorff.